I Tekijänoikeuden rajoitukset ja sopimuslisenssi (1)

Ehdotettu kansallinen säännös	**Perustana olevat EU-oikeuden säännökset** ***Liikkumavara kursiivilla vihreällä***
13 b § Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten	artikla 2(2), 3 ja 4, 7
50 c § Teknisin toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen	artikla 7(2)
14 ja 14 a § Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa sekä opetuksen havainnollistamiseen	*artikla 5,* artikla 7(1) *artikla 25 (artikla 5(3)(a) – kohta direktiivi 2001/29/EY)*
<u>Rajat ylittävää käyttö</u> **64 c § Opetuskäyttöä koskeva alueellinen soveltaminen**	artikla 5(3)

I Tekijänoikeuden rajoitukset ja sopimuslisenssi (2)

16 d § Teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa.	**artikla 8(1)**
16 g § Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla.	artikla 8 (1)
16 h § Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa.	artikla 8(3) ja 8(4) art.
16 i § Kielto-oikeuden käyttäminen	artikla 8 (4), 10
16 j § Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti	artikla 10

I Tekijänoikeuden rajoitukset ja sopimuslisenssi (2)

<u>Rajat ylittävä käyttö:</u>

64 d § Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien säännösten alueellinen soveltaminen	artikla 9
64 e § Euroopan talousalueen ulkopuolisista valtioista peräisin olevat kaupallisesta jakelusta poistuneet teokset	artikla 8 (7)
23 a § Teoksen käyttö parodiassa	artikla 17 (7)(b) *artikla 5(3)(k); direktiivi 2001/29/EY*
26 § Sopimuslisenssi	*artikla 12(1)*, 12(2)-(6)

II Sopimussuhteiden sääntely

27 § Yleiset määräykset oikeuden luovutuksesta	artiklat 18 – 23
28 a § Oikeus asianmukaiseen ja oikeasuhtaiseen korvaukseen	artikla 18 kohdat 1 - 2
29 § Tekijänoikeuden luovutusta koskevan kohtuuttoman sopimusehdon sovittelu	artikla 20 *(kansallinen liikkumavara)*
30 a § Selvitys teoksen hyödyntämisestä	artikla 19
30 b § Oikeudenluovutuksen peruuttaminen	artikla 22

III Näyttelijöiden yksinoikeus	45 § Esittävä taiteilija	Ei perustu direktiiveihin
IV Lehtikustantajan lähioikeus	50 § Lehtijulkaisun kustantaja	artikla 15
	25 n § Lehtijulkaisuun sisältyvän teoksen käyttö	*(kansallinen liikkumavara)*
	64 § Lähioikeuksien alueellinen soveltaminen	artikla 15(1)
Tekijänoikeuksista vapaat teokset	49 a § (suoja-ajan ulkopuolella oleva teos)	artikla 14

V Verkonsisällönjakopalvelut

Uusi luku 6 a	**artikla 17**
55 a § Määritelmä	artikla 2 (6)
55 b § Oikeudelliset lähtökohdat	artikla 17 (1) alakohdat 1 ja 2
55 c § Palveluntarjoajan vastuu ja vastuuvapaus	artikla 17 kohdat 4 ja 5
55 d § Soveltaminen eräiden palveluntarjoajien toimintaan	artikla 17 (6)
55 e § Teosten laillinen käyttö palvelussa	artikla 17 kohta 6 ja kohdan 9 alakohta 3
55 f § Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi	artikla 17 (8)
55 g § Palveluntarjoajan velvollisuus tietojen antamiseen	artikla 17 (8)
55 h § Valitus- ja suojamekanismi	artikla 17 (9) alakohdat 1 ja 2
55 i § Vaihtoehtoinen menettely erimielisyyksien ratkaisemiseksi	artikla 17 (9) alakohdan 2 loppuosa
55 j § Oikeus kohtuulliseen hyvitykseen	*(kansallinen liikkumavara)*
55 k § Oikeus saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi	artikla 17 (9)
55 l § Säännösten pakottavuus	artikla 17 (9)
55 m § Soveltaminen eräisiin lähioikeuksiin	artikla 17 (1); *(kansallinen liikkumavara)*

Laki sähköisen viestinnän palveluista

184 a § Vastuuvapaus eräissä tietojen tallennuspalveluissa artikla 17 (3)

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2019/790,

annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019,

tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 53 artiklan 1 kohdan, 62 artiklan ja 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([2]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määrätään sisämarkkinoiden toteuttamisesta ja sellaisen järjestelmän perustamisesta, jolla varmistetaan, että kilpailu ei vääristy sisämarkkinoilla. Sen, että tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä yhdenmukaistetaan edelleen, olisi edistettävä näiden tavoitteiden saavuttamista.

(2) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla annetuilla direktiiveillä edistetään sisämarkkinoiden toimintaa, vahvistetaan korkeatasoinen suoja oikeudenhaltijoille, helpotetaan oikeuksien hankkimista ja luodaan kehys teosten ja muun suojatun aineiston hyödyntämiselle. Tämä yhdenmukaistettu lainsäädäntökehys edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja sillä edistetään innovointia, luovuutta, investointeja ja uuden sisällön tuotantoa, myös digitaalisessa ympäristössä, jotta vältetään sisämarkkinoiden pirstoutuminen. Tämän lainsäädäntökehyksen tarjoama suoja edesauttaa myös unionin tavoitetta, jonka mukaan se vaalii ja edistää kulttuurista monimuotoisuutta korostaen samalla Euroopan yhteistä kulttuuriperintöä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 167 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että unioni ottaa toiminnassaan huomioon kulttuuriin liittyvät näkökohdat.

(3) Tekniikan nopea kehitys muuttaa koko ajan sitä, miten teoksia ja muuta suojattua aineistoa luodaan, tuotetaan, levitetään ja hyödynnetään. Uusia liiketoimintamalleja ja uusia toimijoita syntyy jatkuvasti. Asiaa koskevan lainsäädännön on oltava tulevaisuuden kannalta kestävää, jotta tekniikan kehitystä ei rajoiteta. Unionin tekijänoikeudellisessa kehyksessä vahvistetut tavoitteet ja periaatteet ovat yhä päteviä. Oikeudellista epävarmuutta esiintyy kuitenkin vielä sekä oikeudenhaltijoiden että käyttäjien kannalta, kun kyseessä ovat tietyt teosten ja muun suojatun aineiston digitaaliympäristössä tapahtuvat käyttötarkoitukset, rajatylittävä käyttö mukaan lukien. Kuten komission 9 päivänä joulukuuta 2015 antamassa tiedonannossa ”Tavoitteena nykyaikainen, eurooppalaisempi tekijänoikeusjärjestelmä” todetaan, joillakin aloilla unionin olemassa olevaa tekijänoikeusjärjestelmää on tarpeen mukauttaa ja täydentää siten, että säilytetään tekijänoikeuden ja lähioikeuksien korkeatasoinen suoja. Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat tiettyjen tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien poikkeusten ja rajoitusten mukauttamista digitaalisiin ja rajatylittäviin ympäristöihin, sekä toimenpiteet, joilla helpotetaan tiettyjä lisensointikäytäntöjä erityisesti muttei ainoastaan kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten ja muun suojatun aineiston levittämisessä ja audiovisuaalisten teosten saatavuudessa verkossa tilausvideoalustoilla, jotta voidaan varmistaa laajempi pääsy sisältöihin. Se sisältää myös sääntöjä, joilla helpotetaan tekijänoikeuksista vapaan (public domain) sisällön käyttöä. Jotta saavutettaisiin tekijänoikeuden kannalta toimivat ja oikeudenmukaiset markkinat, olisi myös oltava sääntöjä, jotka koskevat oikeuksia julkaisuihin, käyttäjien verkkoon

([1]) EUVL C 125, 21.4.2017, s. 27.
([2]) EUVL C 207, 30.6.2017, s. 80.
([3]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 15. huhtikuuta 2019.

lataamaa sisältöä tallentavien ja siihen pääsyn antavien verkkopalvelujen tarjoajien toteuttamaa teosten tai muun suojatun aineiston käyttöä, tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sopimusten läpinäkyvyyttä, tekijöille ja esittäville taiteilijoille maksettavaa korvausta sekä mekanismia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden yksinoikeudella siirtämien oikeuksien peruuttamiseksi.

(4) Tämä direktiivi perustuu sääntöihin, jotka on vahvistettu alalla tällä hetkellä voimassa olevissa direktiiveissä, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 96/9/EY ([4]), 2000/31/EY ([5]), 2001/29/EY ([6]), 2006/115/EY ([7]), 2009/24/EY ([8]), 2012/28/EU ([9]) ja 2014/26/EU ([10]), ja sillä täydennetään näitä sääntöjä.

(5) Tutkimuksen, innovoinnin, koulutuksen ja kulttuuriperinnön säilyttämisen alalla digitaalitekniikka mahdollistaa uudentyyppiset käyttötarkoitukset, jotka eivät selkeästi kuulu poikkeuksia ja rajoituksia koskevien unionin olemassa olevien sääntöjen soveltamisalaan. Lisäksi direktiiveissä 96/9/EY, 2001/29/EY ja 2009/24/EY näiden alojen osalta säädetyt poikkeukset ja rajoitukset ovat luonteeltaan valinnaisia, mikä voi vaikuttaa kielteisesti sisämarkkinoiden toimintaan. Tämä koskee erityisesti rajatylittävää käyttöä, jonka merkitys on kasvamassa digitaaliympäristössä. Unionin oikeudessa voimassa olevia poikkeuksia ja rajoituksia, joilla on merkitystä tieteellisen tutkimuksen, innovoinnin, opetuksen ja kulttuuriperinnön säilyttämisen kannalta, olisikin arvioitava uudelleen näiden uusien käyttötarkoitusten valossa. Olisi otettava käyttöön pakollisia poikkeuksia tai rajoituksia käytölle tekstin- ja tiedonlouhintatekniikoihin, opetuksen havainnollistamiseen digitaaliympäristössä sekä kulttuuriperinnön säilyttämiseen. Unionin oikeuden olemassa olevia poikkeuksia ja rajoituksia olisi edelleen sovellettava, myös tekstin- ja tiedonlouhintaan, koulutukseen ja säilyttämistoimintoihin, kunhan ne eivät rajoita niiden tässä direktiivissä säädettyjen pakollisten poikkeusten tai rajoitusten soveltamisalaa, jotka jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään. Direktiivit 96/9/EY ja 2001/29/EY olisi näin ollen muutettava.

(6) Tässä direktiivissä säädetyillä poikkeuksilla ja rajoituksilla pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden ja toisaalta käyttäjien etujen ja oikeuksien välillä. Niitä voidaan soveltaa ainoastaan tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teosten tai muun suojatun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

(7) Direktiivillä 2001/29/EY vahvistettu teknisten toimenpiteiden suoja on edelleen olennaisen tärkeä, jotta varmistetaan tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille unionin oikeudessa myönnettyjen oikeuksien suoja ja niiden tehokas käyttäminen. Tällainen suoja olisi pidettävä voimassa varmistaen samalla, että teknisten toimenpiteiden käyttö ei estä tässä direktiivissä säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten hyödyntämistä. Oikeudenhaltijoilla olisi oltava mahdollisuus varmistaa tämä vapaaehtoisin toimenpitein. Oikeudenhaltijoiden olisi edelleen voitava vapaasti valita asianmukaiset keinot, jotta tässä direktiivissä säädettyihin poikkeuksiin ja rajoituksiin oikeutetuilla olisi mahdollisuus hyödyntää niitä. Jollei vapaaehtoisia toimenpiteitä ole toteutettu, jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet direktiivin 2001/29/EY 6 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti, myös silloin kun teokset ja muu suojattu aineisto saatetaan yleisön saataviin tilauspalvelujen välityksellä.

(8) Uusi tekniikka mahdollistaa digitaalisessa muodossa olevan tiedon, kuten tekstin, äänten, kuvien tai datan, automaattisen laskennallisen analyysin, joka tunnetaan yleisesti tekstin- ja tiedonlouhintana. Tekstin- ja tiedonlouhinta mahdollistaa suurien tietomäärien käsittelemisen uuden tietämyksen hankkimiseksi ja uusien suuntausten havaitsemiseksi. Tekstin- ja tiedonlouhintatekniikka on läsnä kaikkialla digitaalitaloudessa, mutta yleisesti tunnustetaan, että tekstin- ja tiedonlouhinta voi hyödyttää erityisesti tutkimusyhteisöä ja tukea näin innovointia. Tällaisesta tekniikasta on hyötyä yliopistoille ja muille tutkimusorganisaatioille sekä kulttuuriperintölaitoksille, sillä ne voisivat myös harjoittaa tutkimusta pääasiallisen toimintansa yhteydessä. Tällaisilla

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/9/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 1996, tietokantojen oikeudellisesta suojasta (EYVL L 77, 27.3.1996, s. 20).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY, annettu 22 päivänä toukokuuta 2001, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa (EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/115/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 28).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/24/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta (EUVL L 111, 5.5.2009, s. 16).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/28/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, orpoteosten tietyistä sallituista käyttötarkoituksista (EUVL L 299, 27.10.2012, s. 5).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/26/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista sekä usean valtion alueen kattavasta musiikkiteosten oikeuksien lisensioinnista verkkokäyttöä varten sisämarkkinoilla (EUVL L 84, 20.3.2014, s. 72).

organisaatioilla ja laitoksilla unionissa on kuitenkin oikeudellista epävarmuutta siitä, missä laajuudessa ne voivat suorittaa sisältöä koskevaa tekstin- ja tiedonlouhintaa. Eräissä tapauksissa tekstin- ja tiedonlouhintaan voi sisältyä tekijänoikeudella, *sui generis* -tietokantaoikeudella tai sekä tekijänoikeudella että *sui generis* -tietokantaoikeudella suojattuja tekoja, erityisesti kappaleen valmistaminen teoksista tai muusta suojatusta aineistosta, sisällön tietokannasta kopiointi tai sekä tällainen kappaleen valmistaminen että sisällön tietokannasta kopiointi, joka tapahtuu esimerkiksi silloin, kun data normalisoidaan tekstin- ja tiedonlouhintaprosessissa. Jos poikkeusta tai rajoitusta ei sovelleta, tällaisten tekojen suorittaminen edellyttää oikeudenhaltijoiden lupaa.

(9) Tekstin- ja tiedonlouhintaa voidaan harjoittaa myös pelkistä tosiasioista tai tiedoista, jotka eivät ole tekijänoikeudella suojattuja, eikä tällaisissa tapauksissa tekijänoikeuslainsäädännön mukaista lupaa tarvita. Voi myös olla tapauksia, joissa tekstin- ja tiedonlouhintaan ei sisälly kappaleen valmistamista tai joissa toteutettuun kappaleen valmistamiseen sovelletaan direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 1 kohdassa säädettyä tilapäistä kappaleen valmistamista koskevaa pakollista poikkeusta, jota olisi edelleen sovellettava niihin tekstin- ja tiedonlouhintatekniikoihin, joihin ei sisälly kyseisen poikkeuksen soveltamisalaa pidemmälle menevää kopioiden valmistamista.

(10) Unionin oikeudessa on vahvistettu tieteellistä tutkimusta varten tapahtuvaa käyttöä koskevia tiettyjä poikkeuksia ja rajoituksia, joita voidaan soveltaa tekstin- ja tiedonlouhintaan. Nämä poikkeukset ja rajoitukset ovat kuitenkin valinnaisia, eikä niitä ole täysin mukautettu tekniikan käyttöön tieteellisessä tutkimuksessa. Lisäksi silloin, kun tutkijoilla on sisältöön laillinen pääsy, esimerkiksi julkaisujen tilausten tai avoimen saatavuuden tarjoavien (open access) lisenssien vuoksi, lisenssien ehdoissa voitaisiin poissulkea tekstin- ja tiedonlouhinta. Koska tutkimusta tehdään yhä enemmän digitaalitekniikan avulla, vaarana on, että unionin kilpailuasema tutkimusalueena kärsii, jollei ryhdytä toimiin tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevan oikeudellisen epävarmuuden korjaamiseksi.

(11) Tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevaan oikeudelliseen epävarmuuteen olisi puututtava säätämällä yliopistoja ja muita tutkimusorganisaatioita sekä kulttuuriperintölaitoksia varten pakollisesta poikkeuksesta, joka koskee yksinoikeutta kappaleen valmistamiseen ja oikeutta estää tietokannasta kopiointi. Unionin nykyisessä tutkimuspolitiikassa yliopistoja ja tutkimuslaitoksia kannustetaan yhteistyöhön yksityisen sektorin kanssa, joten sen mukaisesti tutkimusorganisaatioiden olisi myös oltava oikeutettuja tällaiseen poikkeukseen silloin, kun niiden tutkimustoimintaa harjoitetaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden puitteissa. Tutkimusorganisaatioiden ja kulttuuriperintölaitosten olisi edelleenkin oltava oikeutettuja poikkeukseen, mutta niiden olisi niin ikään voitava käyttää yksityisiä kumppaneitaan tekstin- ja tiedonlouhinnan suorittamisessa, myös niiden teknisiä välineitä käyttämällä.

(12) Tutkimusorganisaatioihin kuuluu unionissa monenlaisia yhteisöjä, joiden ensisijaisena tavoitteena on tehdä tieteellistä tutkimusta tai tehdä tätä koulutuspalvelujen tarjoamisen ohella. Tässä direktiivissä ilmaisun ”tieteellinen tutkimus” olisi ymmärrettävä kattavan sekä luonnontieteet että humanistiset tieteet. Koska tällaisia yhteisöjä on monenlaisia, on tärkeää päästä yhteisymmärrykseen siitä, mitä tutkimusorganisaatioilla tarkoitetaan. Niiden olisi katettava yliopistojen tai muiden korkea-asteen oppilaitosten ja niiden kirjastojen ohella esimerkiksi myös tutkimuslaitosten ja kaltaiset yhteisöt ja sairaalat, jotka harjoittavat tutkimustoimintaa. Erilaisista oikeudellisista muodoista ja rakenteista huolimatta jäsenvaltioiden tutkimusorganisaatioille on yleensä yhteistä se, että ne toimivat joko voittoa tavoittelematta tai toteuttaen samalla valtion tunnustamaa yleisen edun mukaista tehtävää. Tällainen yleisen edun mukainen tehtävä voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi julkisessa rahoituksessa taikka kansallisten lakien säännöksissä tai hankintasopimusten määräyksissä. Tätä direktiiviä sovellettaessa tutkimusorganisaatioiksi ei sitä vastoin pitäisi katsoa organisaatioita, joissa liikeyrityksillä on ratkaiseva vaikutusvalta, jonka perusteella tällaiset liikeyritykset voivat käyttää määräysvaltaa joko osakkeenomistajina tai osakkaina tai vastaavien rakenteellisten tilanteiden takia, jolloin tuloksena voi olla etuuskohtelun mukainen pääsy tutkimuksen tuloksiin.

(13) Kulttuuriperintölaitosten olisi ymmärrettävä kattavan yleisölle avoimet kirjastot ja museot riippumatta siitä, minkä tyyppisiä teoksia tai muuta suojattua aineistoa niillä on pysyvissä kokoelmissaan, sekä arkistot ja elokuva- tai äänitearkistot. Niihin olisi katsottava kuuluvan muiden muassa kansalliskirjastot ja kansallisarkistot sekä, siltä osin kuin kyse on niiden arkistoista ja yleisölle avoimista kirjastoista, oppilaitokset, tutkimusorganisaatiot ja julkisen sektorin yleisradio-organisaatiot.

(14) Tutkimusorganisaatioiden ja kulttuuriperintölaitosten, mukaan lukien niihin yhteydessä olevat henkilöt, olisi kuuluttava tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevan poikkeuksen soveltamisalaan, kun kyseessä on sisältö, johon niillä on laillinen pääsy. Laillinen pääsy olisi ymmärrettävä siten, että se kattaa pääsyn sisältöön avointa saatavuutta koskevien toimintaperiaatteiden (open access policy) perusteella taikka oikeudenhaltijoiden ja tutkimusorganisaatioiden tai kulttuuriperintölaitosten sopimusjärjestelyjen, kuten tilausten, perusteella taikka muilla laillisilla keinoilla. Tapauksissa, joissa tilauksia ovat tehneet tutkimusorganisaatiot tai kulttuuriperintölaitokset, olisi esimerkiksi katsottava, että laillinen pääsy on niihin yhteydessä olevilla, näiden tilausten kattamilla henkilöillä. Laillisen pääsyn olisi katettava myös pääsy verkossa vapaasti saatavissa olevaan sisältöön.

(15) Tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset voivat tietyissä tapauksissa, esimerkiksi tieteellisen tutkimuksen tulosten todentamiseksi myöhemmin, joutua säilyttämään kopiot, jotka on valmistettu tekstin- ja tiedonlouhinnan suorittamiseksi sovellettavan poikkeuksen nojalla. Tällaisissa tapauksissa kopiot olisi tallennettava suojattuun ympäristöön. Jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää kansallisella tasolla ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen kopioiden säilyttämistä koskevia yksityiskohtaisia lisäsääntöjä, jotka koskevat esimerkiksi mahdollisuutta nimittää luotettuja elimiä tällaisten kopioiden tallentamista varten. Jotta poikkeuksen soveltamista ei tarpeettomasti rajoitettaisi, tällaisten yksityiskohtaisten sääntöjen olisi oltava oikeasuhteisia ja rajoituttava siihen, mikä on tarpeen kopioiden säilyttämiseksi turvallisesti ja luvattoman käytön estämiseksi. Muun tieteellistä tutkimusta varten tapahtuvan käytön kuin tekstin- ja tiedonlouhinnan, kuten tieteellistä vertaisarviointia ja yhteistä tutkimusta varten tapahtuvan käytön, olisi soveltuvin osin edelleen kuuluttava direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisalaan.

(16) Kun otetaan huomioon pääsyä oikeudenhaltijoiden teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon koskevien pyyntöjen ja oikeudenhaltijoiden teosten tai muun suojatun aineiston latausten mahdollisesti suuri lukumäärä, oikeudenhaltijoiden olisi voitava soveltaa toimenpiteitä, kun on olemassa riski siitä, että niiden järjestelmien tai tietokantojen turvallisuus ja eheys voisivat vaarantua. Tällaisilla toimenpiteillä, mukaan lukien IP-osoitteen varmennus tai käyttäjän tunnistautuminen, voitaisiin esimerkiksi varmistaa, että ainoastaan henkilöillä, joilla on laillinen pääsy oikeudenhaltijoiden tietoihin, on pääsy niihin. Näiden toimenpiteiden olisi oltava oikeassa suhteessa asiaan liittyviin riskeihin, ne eivät saisi ylittää sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi eli järjestelmän turvallisuuden ja eheyden varmistamiseksi, eikä niillä saisi heikentää poikkeuksen tehokasta soveltamista.

(17) Kun otetaan huomioon poikkeuksen luonne ja laajuus eli se, että se rajoittuu tieteellistä tutkimusta harjoittaviin yhteisöihin, tällä poikkeuksella oikeudenhaltijoille syntyvä mahdollinen haitta on erittäin vähäinen. Sen vuoksi jäsenvaltiot eivät saisi säätää hyvityksestä oikeudenhaltijoille tällä direktiivillä käyttöön otettujen tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevien poikkeusten mukaisissa käyttötarkoituksissa.

(18) Sen lisäksi, että tekstin- ja tiedonlouhintatekniikoilla on merkitystä tieteellisen tutkimuksen yhteydessä, niin yksityiset kuin julkiset yhteisöt käyttävät niitä laajalti analysoidakseen suuria tietomääriä eri elämänaloilla ja moniin tarkoituksiin, kuten viranomaispalveluja, monimutkaisia liiketoimintapäätöksiä ja uusien sovellusten tai tekniikoiden kehittämistä varten. Oikeudenhaltijoiden olisi edelleen voitava lisensoida tässä direktiivissä säädetyn pakollisen poikkeuksen, joka koskee tekstin- ja tiedonlouhintaa tieteellisiin tutkimustarkoituksiin, sekä direktiivissä 2001/29/EY säädettyjen voimassa olevien poikkeusten ja rajoitusten soveltamisalan ulkopuolelle jäävien teostensa tai muun suojatun aineistonsa käyttö. Samalla olisi otettava huomioon, että tekstin- ja tiedonlouhintatekniikoiden käyttäjille saattaa aiheutua oikeudellista epävarmuutta siitä, voidaanko kappaleen valmistaminen ja kopiointi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten suorittaa teoksista tai muusta suojatusta aineistosta, joihin on laillinen pääsy, erityisesti silloin, kun teknistä prosessia varten suoritettu kappaleen valmistaminen tai kopiointi ei täytä kaikkia direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 1 kohdassa säädetyn, tilapäistä kappaleen valmistamista koskevan voimassa olevan poikkeuksen edellytyksiä. Jotta voitaisiin lisätä oikeusvarmuutta tällaisissa tapauksissa ja kannustaa innovointiin myös yksityisellä sektorilla, tällä direktiivillä olisi säädettävä tietyin edellytyksin poikkeuksesta tai rajoituksesta, joka koskee kappaleen valmistamista ja kopiointia teoksista tai muusta suojatusta aineistosta tekstin- ja tiedonlouhintaa varten, ja sallittava valmistettujen kopioiden säilyttäminen, niin kauan kuin se on tarpeen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten.

Tätä poikkeusta tai rajoitusta olisi sovellettava ainoastaan silloin, kun siihen oikeutetulla on teokseen tai muuhun suojattuun aineistoon laillinen pääsy, myös silloin, kun se on saatettu yleisön saataviin verkossa, ja siltä osin kuin oikeudenhaltijat eivät ole pidättäneet asianmukaisella tavalla oikeuksia kappaleen valmistamiseen ja kopiointiin tekstin- ja tiedonlouhintaa varten. Kun sisältö on saatettu yleisön saataviin verkossa, asianmukaiseksi olisi katsottava kyseisten oikeuksien pidättäminen ainoastaan koneluettavilla keinoilla, mukaan lukien metatiedot ja

verkkosivuston tai palvelun ehdot. Oikeuksien pidättäminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ei saisi vaikuttaa muuhun käyttöön. Muissa tapauksissa voi olla asianmukaista pidättää oikeudet muilla keinoilla, kuten sopimusjärjestelyillä tai yksipuolisella ilmoituksella. Oikeudenhaltijoiden olisi voitava soveltaa toimenpiteitä varmistaakseen, että niiden tätä koskevia oikeuksien pidättämisiä kunnioitetaan. Tämä poikkeus tai rajoitus ei saisi vaikuttaa tässä direktiivissä säädettyyn pakolliseen poikkeukseen, joka koskee tekstin- ja tiedonlouhintaa tieteellisiin tutkimustarkoituksiin, samoin kuin direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 1 kohdassa säädettyyn tilapäistä kappaleen valmistamista koskevaan voimassa olevaan poikkeukseen.

(19) Direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 3 kohdan a alakohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus ottaa käyttöön poikkeus tai rajoitus oikeuksiin, jotka koskevat kappaleen valmistamista teoksista tai muusta suojatusta aineistosta sekä niiden yleisölle välittämistä ja yleisön saataviin saattamista siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada ne saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen. Lisäksi direktiivin 96/9/EY 6 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 9 artiklan b alakohdassa sallitaan tietokannan käyttö ja sen sisällön olennaisen osan kopiointi opetuksen havainnollistamiseen. Näiden poikkeusten tai rajoitusten soveltamisala digitaalisissa käyttötarkoituksissa on epäselvä. Tämän lisäksi ei ole selvyyttä siitä, sovellettaisiinko näitä poikkeuksia tai rajoituksia silloin, kun opetus järjestetään verkossa ja etäopetuksena. Voimassa olevassa lainsäädäntökehyksessä ei myöskään säädetä rajatylittävästä vaikutuksesta. Tilanne saattaa haitata digitaalisesti tuetun opetustoiminnan ja etäoppimisen kehittämistä. Sen vuoksi on tarpeen ottaa käyttöön uusi pakollinen poikkeus tai rajoitus, jotta varmistetaan, että oppilaitokset saavat täyden oikeusvarmuuden käyttäessään teoksia tai muuta suojattua aineistoa digitaalisessa opetustoiminnassa, myös verkossa ja rajojen yli.

(20) Etäoppiminen ja rajatylittävät koulutusohjelmat ovat kehittyneet pisimmälle korkea-asteen koulutuksessa, mutta digitaalisia työkaluja ja resursseja käytetään yhä enemmän kaikilla koulutuksen tasoilla, erityisesti oppimiskokemuksen parantamiseksi ja rikastuttamiseksi. Tässä direktiivissä säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen olisi sen vuoksi hyödytettävä kaikkia jäsenvaltion tunnustamia oppilaitoksia, myös alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja keskiasteen, ammatillisen ja korkea-asteen koulutuksen oppilaitoksia. Sitä olisi sovellettava vain siltä osin, kuin käyttö on perusteltua kyseisen opetustoiminnan ei-kaupallisen tarkoituksen vuoksi. Oppilaitoksen organisaatiorakenne ja rahoitustapa eivät saisi olla ratkaisevia tekijöitä, kun määritetään, onko sen toiminta luonteeltaan ei-kaupallista.

(21) Tässä direktiivissä säädetty poikkeus tai rajoitus yksinomaan opetuksen havainnollistamista varten olisi ymmärrettävä siten, että se kattaa teosten tai muun suojatun aineiston digitaalisen käytön opetuksen, myös oppimistoiminnan, tukemiseen, rikastuttamiseen tai täydentämiseen. Kyseisen poikkeuksen tai rajoituksen nojalla sallittu ohjelmistojen levitys olisi rajoitettava ohjelmistojen digitaaliseen siirtoon. Useimmissa tapauksissa havainnollistamisen käsite viittaisi sen vuoksi vain teosten osien tai otteiden käyttöön, joka ei saisi korvata ensisijaisesti koulutusmarkkinoille tarkoitetun materiaalin ostamista. Jäsenvaltioiden olisi poikkeusta tai rajoitusta täytäntöön pannessaan edelleen voitava erityyppisten teosten tai muun suojatun aineiston osalta tasapainotetulla tavalla vapaasti täsmentää, kuinka suuri osuus teoksesta tai muusta suojatusta aineistosta voidaan käyttää yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen. Poikkeuksen tai rajoituksen nojalla sallittujen käyttötarkoitusten olisi ymmärrettävä kattavan vammaisten henkilöiden erityiset saavutettavuustarpeet opetuksen havainnollistamisen yhteydessä.

(22) Teosten tai muun suojatun aineiston käytön tässä direktiivissä säädetyn yksinomaan opetuksen havainnollistamista varten tehtävän poikkeuksen tai rajoituksen nojalla olisi tapahduttava ainoastaan oppilaitosten vastuulla toteutettavan opetus- ja oppimistoiminnan yhteydessä, myös kokeiden tai muualla kuin oppilaitosten tiloissa, esimerkiksi museossa, kirjastossa tai muussa kulttuuriperintölaitoksessa, tapahtuvan opetustoiminnan aikana, ja se olisi rajoitettava siihen, mikä on tarpeen tällaista toimintaa varten. Poikkeuksen tai rajoituksen olisi katettava sekä luokkahuoneessa tai muissa paikoissa digitaalisin keinoin, esimerkiksi sähköisten valkotaulujen tai mahdollisesti internetiin liitettyjen digitaalilaitteiden avulla, tapahtuva teosten tai muun suojatun aineiston käyttö että suojatuissa sähköisissä ympäristöissä tapahtuva etäkäyttö, esimerkiksi verkkokurssien yhteydessä tai pääsy tiettyä kurssia täydentävään opetusmateriaaliin. Suojatuilla sähköisillä ympäristöillä olisi tarkoitettava digitaalisia opetus- ja oppimisympäristöjä, joihin pääsy rajataan oppilaitoksen opetushenkilöstölle ja opinto-ohjelmaan ilmoittautuneille oppilaille tai opiskelijoille erityisesti asianmukaisilla tunnistautumismenettelyillä, mukaan lukien salasanapohjainen tunnistautuminen.

(23) Eräissä jäsenvaltioissa on teosten ja muun suojatun aineiston koulutuskäytön helpottamiseksi käytössä erilaisia järjestelyjä, jotka perustuvat direktiivissä 2001/29/EY säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen täytäntöönpanoon tai muita käyttötarkoituksia kattaviin lisensointisopimuksiin. Tällaiset järjestelyt on yleensä kehitetty oppilaitosten ja koulutuksen eri tasojen tarpeet huomioon ottaen. Vaikka onkin olennaisen tärkeää yhdenmukaistaa uuden pakollisen poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisala digitaalisessa käytössä ja rajatylittävässä opetustoiminnassa, täytäntöönpanoa koskevat järjestelyt voivat poiketa jäsenvaltiosta toiseen, siltä osin kuin ne eivät haittaa poikkeuksen tai rajoituksen tehokasta soveltamista taikka rajatylittävää käyttöä. Jäsenvaltioiden olisi esimerkiksi voitava edelleen vapaasti edellyttää, että teosten tai muun suojatun aineiston käytössä kunnioitetaan tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden moraalisia oikeuksia. Näin jäsenvaltioiden pitäisi voida hyödyntää kansallisella tasolla tehtyjä olemassa olevia järjestelyjä. Jäsenvaltiot voisivat erityisesti päättää, että poikkeuksen tai rajoituksen täysimittainen tai osittainen soveltaminen olisi riippuvainen sellaisten soveltuvien lisenssien saatavuudesta, jotka kattavat vähintään samat käyttötarkoitukset kuin poikkeuksen tai rajoituksen nojalla sallitaan. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun lisenssit kattavat vain osan poikkeuksen tai rajoituksen nojalla sallituista käyttötarkoituksista, kaikki muut käyttötarkoitukset jäävät edelleen poikkeuksen tai rajoituksen piiriin.

Jäsenvaltiot voisivat esimerkiksi käyttää tätä mekanismia siihen, että asetetaan etusijalle lisenssit ensisijaisesti koulutusmarkkinoille tarkoitettuun materiaaliin tai lisenssit nuotteihin. Jotta estettäisiin se, että poikkeuksen soveltamisen asettaminen riippuvaiseksi lisenssien saatavuudesta aiheuttaa oppilaitoksille oikeudellista epävarmuutta tai hallinnollisen rasitteen, tällaista toimintatapaa käyttävien jäsenvaltioiden olisi toteutettava konkreettisia toimenpiteitä varmistaakseen, että lisensointijärjestelmiä, joilla sallitaan teosten tai muun suojatun aineiston digitaalinen käyttö opetuksen havainnollistamiseen, on helposti saatavilla ja että oppilaitokset ovat tietoisia niiden olemassaolosta. Tällaisten lisensointijärjestelmien olisi vastattava oppilaitosten tarpeita. Voitaisiin myös kehittää tietovälineitä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että olemassa olevat lisensointijärjestelmät ovat näkyviä. Tällaiset järjestelmät voisivat esimerkiksi perustua kollektiiviseen lisensointiin tai laajennettuun kollektiiviseen lisensointiin, jottei oppilaitosten tarvitse neuvotella lisenssejä erikseen oikeudenhaltijoiden kanssa. Oikeusvarmuuden takaamiseksi jäsenvaltioiden olisi täsmennettävä, millä edellytyksin oppilaitos voi käyttää suojattuja teoksia tai muuta suojattua aineistoa poikkeuksen nojalla ja milloin sen olisi taas toimittava lisensointijärjestelmän nojalla.

(24) Jäsenvaltioiden olisi edelleen voitava vapaasti säätää, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen teostensa tai muun suojatun aineistonsa digitaalisesta käytöstä tässä direktiivissä säädetyn, opetuksen havainnollistamista varten myönnettävän poikkeuksen tai rajoituksen nojalla. Asetettaessa sopiva hyvityksen mahdollinen taso olisi otettava asianmukaisesti huomioon muiden muassa jäsenvaltioiden koulutustavoitteet ja oikeudenhaltijoille aiheutuva haitta. Jäsenvaltioiden, jotka päättävät säätää sopivasta hyvityksestä, olisi kannustettava käyttämään järjestelmiä, jotka eivät aiheuta oppilaitoksille hallinnollista rasitetta.

(25) Kulttuuriperintölaitokset osallistuvat kokoelmiensa säilyttämiseen tuleville sukupolville. Kulttuuriperintölaitoksen kokoelmaan kuuluvan teoksen tai muun suojatun aineiston säilyttäminen voi edellyttää kappaleen valmistamista ja näin ollen asianomaisten oikeudenhaltijoiden lupaa. Digitaalitekniikka tarjoaa uusia keinoja näihin kokoelmiin sisältyvän perinnön säilyttämiseksi mutta luo myös uusia haasteita. Näiden uusien haasteiden takia on tarpeen mukauttaa nykyistä lainsäädäntökehystä säätämällä pakollisesta poikkeuksesta, joka koskee oikeutta kappaleen valmistamiseen, jotta tällainen säilyttäminen on mahdollista kyseisissä laitoksissa.

(26) Se, että jäsenvaltioissa on olemassa erilaisia lähestymistapoja kulttuuriperintölaitosten säilyttämistä varten suorittamaan kappaleen valmistamiseen, haittaa rajatylittävää yhteistyötä, säilyttämiskeinojen jakamista ja tällaisten laitosten toimesta tapahtuvaa rajatylittävien säilyttämisverkostojen perustamista sisämarkkinoilla ja johtaa resurssien tehottomaan käyttöön. Tällä voi olla kielteinen vaikutus kulttuuriperinnön säilyttämiseen.

(27) Jäsenvaltiot olisi sen vuoksi velvoitettava säätämään poikkeuksesta, jolla sallitaan kulttuuriperintölaitoksille kappaleiden valmistaminen niiden kokoelmiin pysyvästi kuuluvista teoksista ja muusta suojatusta aineistosta säilyttämistä varten, esimerkiksi tekniikan vanhentumisen tai alkuperäisen välineen vahingoittumisen huomioon ottamiseksi taikka tällaisten teosten ja muun suojatun aineiston säilymisen turvaamiseksi. Tällaisella poikkeuksella olisi sallittava kopioiden valmistaminen säilyttämiseen soveltuvalla työkalulla, keinolla tai tekniikalla, missä tahansa muodossa tai millä tahansa välineellä, vaadittavana määränä ja missä tahansa teoksen tai muun suojatun

aineiston elinkaaren vaiheessa sekä siltä osin, kuin se on tarpeen säilyttämistä varten. Kappaleen valmistamiseen, jonka kulttuuriperintölaitokset suorittavat muuhun tarkoitukseen kuin pysyvissä kokoelmissaan olevien teosten ja muun suojatun aineiston säilyttämiseksi, olisi edelleen saatava oikeudenhaltijoiden lupa, paitsi jos se sallitaan unionin oikeudessa säädettyjen muiden poikkeusten tai rajoitusten nojalla.

(28) Kulttuuriperintölaitoksilla ei välttämättä ole teknistä keinoa tai asiantuntemusta suorittaakseen kokoelmiensa säilyttämisen edellyttämät teot itse, etenkään digitaaliympäristössä, joten ne saattavat joutua käyttämään tässä muiden kulttuurilaitosten tai muiden kolmansien osapuolten apua. Kulttuuriperintölaitosten olisi tässä direktiivissä säädetyn säilyttämistä varten tehtävän poikkeuksen nojalla voitava käyttää niiden puolesta ja vastuulla toimivia kolmansia osapuolia, mukaan lukien muissa jäsenvaltioissa toimivat kolmannet osapuolet, kopioiden valmistamiseksi.

(29) Tätä direktiiviä sovellettaessa teosten ja muun suojatun aineiston olisi katsottava kuuluvan pysyvästi kulttuuriperintölaitoksen kokoelmiin, kun kyseinen laitos omistaa tai pitää pysyvästi hallussaan tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston kappaleita, esimerkiksi omistuksen siirron tai lisenssisopimuksen, vapaakappaleoikeutta koskevien velvoitteiden tai pysyvien säilytysjärjestelyjen seurauksena.

(30) Kulttuuriperintölaitosten olisi hyödyttävä selkeästä kehyksestä, joka koskee tässä direktiivissä kaupallisesta jakelusta poistuneiksi katsottavien teosten tai muun suojatun aineiston digitointia ja levittämistä, myös yli rajojen. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten ja muun suojatun aineiston kokoelmien erityispiirteiden sekä laajamittaisissa digitointihankkeissa mukana olevien teosten ja muun suojatun aineiston määrän vuoksi ennakkoluvan saaminen yksittäisiltä oikeudenhaltijoilta voi kuitenkin olla erittäin vaikeaa. Tämä voi johtua esimerkiksi teosten tai muun suojatun aineiston iästä, niiden vähäisestä kaupallisesta arvosta tai siitä, että niitä ei koskaan tarkoitettu kaupalliseen käyttöön tai että niitä ei ole koskaan hyödynnetty kaupallisesti. Sen vuoksi on tarpeen säätää toimenpiteistä, joilla helpotetaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin pysyvästi kuuluvien kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston tiettyjä käyttötarkoituksia.

(31) Kaikissa jäsenvaltioissa olisi oltava oikeudellisia mekanismeja, joiden perusteella asiaankuuluvien ja riittävän edustavien yhteishallinnointiorganisaatioiden kulttuuriperintölaitoksille kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston tiettyjä käyttötarkoituksia varten myöntämiä lisenssejä voitaisiin soveltaa myös niiden oikeudenhaltijoiden oikeuksiin, jotka eivät ole valtuuttaneet tähän edustavaa yhteishallinnointiorganisaatiota. Tällaisten lisenssien olisi tämän direktiivin nojalla voitava kattaa kaikki jäsenvaltiot.

(32) Tämän direktiivin säännökset, jotka koskevat kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston kollektiivista lisensointia, eivät välttämättä ole ratkaisu kaikissa tapauksissa, joissa kulttuuriperintölaitoksilla on vaikeuksia saada oikeudenhaltijoilta kaikki tarvittavat luvat kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston käyttöön. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun tietyntyyppisille teoksille tai muulle suojatulle aineistolle ei ole olemassa oikeuksien kollektiivisen hallinnoinnin käytäntöä tai kun asiaankuuluva yhteishallinnointiorganisaatio ei ole riittävän edustava kyseessä olevien oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien luokassa. Näissä erityistapauksissa kulttuuriperintölaitosten olisi voitava saattaa niiden kokoelmiin pysyvästi kuuluvat kaupallisesta jakelusta poistuneet teokset tai muu suojattu aineisto saataviin verkossa kaikissa jäsenvaltioissa tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevan yhdenmukaistetun poikkeuksen tai rajoituksen nojalla. On tärkeää, että tällaisen poikkeuksen tai rajoituksen mukainen käyttö tapahtuu vain silloin, kun tietyt, varsinkin lisensointiratkaisujen saatavuutta koskevat edellytykset täyttyvät. Sitä, että lisenssin ehdoista ei ole päästy sopimukseen, ei saisi tulkita siten, että lisensointipohjaisia ratkaisuja ei olisi saatavilla.

(33) Jäsenvaltioiden pitäisi tässä direktiivissä säädetyssä kehyksessä voida oikeudellisten perinteidensä, käytäntöjensä tai olosuhteidensa mukaisesti joustavasti valita se lisensointimekanismin täsmällinen tyyppi, kuten laajennettu kollektiivinen lisensointi tai edustusta koskevat olettamat, jonka ne ottavat käyttöön kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston käytölle kulttuuriperintölaitoksissa. Jäsenvaltioiden pitäisi myös voida joustavasti määrittää ne vaatimukset, joiden täyttyessä yhteishallinnointiorganisaatioiden katsotaan olevan riittävän edustavia, kunhan tämä määrittäminen perustuu merkittävään määrään kyseessä olevan tyyppisten teosten tai muun suojatun aineiston oikeudenhaltijoita, jotka ovat antaneet valtuutuksen kyseisen käyttötarkoituksen lisensointiin. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti vahvistaa erityissääntöjä, joita sovelletaan tapauksiin,

joissa useampi kuin yksi yhteishallinnointiorganisaatio on edustava kyseessä olevissa teoksissa tai muussa suojatussa aineistossa, jolloin esimerkiksi edellytetään yhteislisenssejä tai sopimusta asiaankuuluvien organisaatioiden välillä.

(34) Tiukka ja hyvin toimiva yhteishallinnointijärjestelmä on tällaisissa lisensointimekanismeissa tärkeä. Direktiivissä 2014/26/EU säädetään tällaisesta järjestelmästä ja että kyseiseen järjestelmään kuuluu erityisesti hyvää hallintoa, avoimuutta ja raportointia koskevia erityissääntöjä sekä yksittäisille oikeudenhaltijoille kuuluvien määrien säännöllinen, huolellinen ja täsmällinen jakaminen ja maksaminen.

(35) Asianmukaisia suojakeinoja olisi oltava saatavilla kaikille oikeudenhaltijoille, joille olisi annettava mahdollisuus sulkea pois lisensointimekanismien sekä tällä direktiivillä käyttöön otetun kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten ja muun suojatun aineiston käyttöä koskevan poikkeuksen tai rajoituksen soveltaminen suhteessa kaikkiin teoksiinsa tai muuhun suojattuun aineistoonsa, suhteessa kaikkiin lisensseihin tai kaikkiin poikkeuksen, suhteessa rajoituksen mukaisiin käyttötarkoituksiin, suhteessa tiettyihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon tai suhteessa tiettyihin lisensseihin tai tiettyihin poikkeuksen tai rajoituksen mukaisiin käyttötarkoituksiin milloin tahansa ennen lisenssin voimassaoloa tai sen aikana taikka ennen poikkeuksen tai rajoituksen mukaista käyttöä tai sen aikana. Näitä lisensointimekanismeja koskevien edellytysten ei pitäisi vaikuttaa niiden käytännön merkitykseen kulttuuriperintölaitoksille. On tärkeää, että kun oikeudenhaltija sulkee pois tällaisten mekanismien taikka tällaisen poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisen yhteen tai useampaan teokseen tai muuhun suojattuun aineistoon, kaikki senhetkinen käyttö lopetetaan kohtuullisen ajan kuluessa, ja kun käyttö tapahtuu kollektiivisen lisenssin nojalla, yhteishallinnointiorganisaatiot lopettavat tiedon saatuaan asianomaiset käyttötarkoitukset kattavien lisenssien myöntämisen. Sen, että oikeudenhaltijat tekevät tällaisen poissulkemisen, ei pitäisi vaikuttaa niiden vaatimuksiin, jotka koskevat lisenssin alaisen teoksen tai muun suojatun aineiston tosiasiallisesta käytöstä saatavaa korvausta.

(36) Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen päättää, kenellä on oltava oikeudellinen vastuu siitä, että kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston lisensoinnissa ja käytössä noudatetaan tässä direktiivissä vahvistettuja edellytyksiä ja että asianomaiset osapuolet noudattavat kyseisten lisenssien ehtoja.

(37) Kun otetaan huomioon kulttuuriperintölaitosten kokoelmissa olevien teosten ja muun suojatun aineiston moninaisuus, on tärkeää, että tällä direktiivillä säädetyt lisensointimekanismit sekä poikkeus tai rajoitus ovat saatavilla ja niitä voidaan käytännössä hyödyntää erityyppisissä teoksissa ja muussa suojatussa aineistossa, mukaan lukien valokuvat, ohjelmistot, äänitteet, audiovisuaaliset teokset ja ainutlaatuiset taideteokset, myös silloin, kun ne eivät ole koskaan olleet kaupallisesti saatavissa. Teoksiin, jotka eivät koskaan ole olleet kaupallisessa jakelussa, voi sisältyä julisteita, lehtisiä, rintamalehtiä tai amatöörien audiovisuaalisia teoksia mutta myös julkaisemattomia teoksia tai muuta suojattua aineistoa, rajoittamatta muita sovellettavia oikeudellisia rajoitteita, kuten moraalisia oikeuksia koskevia kansallisia sääntöjä. Kun teos tai muun suojattu aineisto on saatavissa sen minä tahansa eri versiona, kuten kirjallisten teosten myöhemmät painokset ja elokuvateosten vaihtoehtoiset leikkausversiot, tai sen missä tahansa eri ilmenemismuodossa, kuten saman teoksen digitaaliset ja painetut muodot, tätä teosta tai muuta suojattua aineistoa ei saisi pitää kaupallisesta jakelusta poistuneena. Muunnelmien, mukaan lukien kirjallisen teoksen muut kieliversiot tai audiovisuaaliset muunnelmat, kaupallinen saatavuus ei sitä vastoin saisi estää sitä, että teos tai muu suojattu aineisto katsotaan kaupallisesta jakelusta poistuneeksi jollakin tietyllä kielellä. Jotta voitaisiin ottaa huomioon teosten ja muun suojatun aineiston eri tyyppien erityispiirteet julkaisu- ja levitystavoissa ja helpottaa näiden mekanismien käytettävyyttä, voi olla tarpeen vahvistaa erityisvaatimuksia ja -menettelyjä tällaisten lisensointimekanismien käytännön soveltamista varten, kuten vaatimus siitä, että tietty ajanjakso on kulunut siitä, kun teos tai muu suojattu aineisto on ensimmäisen kerran ollut kaupallisesti saatavissa. Tällaisia vaatimuksia ja menettelyjä vahvistaessaan jäsenvaltioiden on aiheellista kuulla oikeudenhaltijoita, kulttuuriperintölaitoksia ja yhteishallinnointiorganisaatioita.

(38) Määritettäessä, ovatko teokset tai muu suojattu aineisto kaupallisesta jakelusta poistuneita, olisi edellytettävä kohtuullisia toimia sen arvioimiseksi, ovatko ne yleisön saatavissa tavanomaisilla kaupan kanavilla, kun otetaan huomioon tietyn teoksen tai muun suojatun aineiston taikka teosjoukon tai muun suojatun aineiston ominaispiirteet. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti määrittää vastuiden kohdentuminen, kun kyse on kohtuullisten toimien toteuttamisesta. Kohtuullisia toimia ei pitäisi joutua toistamaan ajan mittaan, mutta niissä olisi kuitenkin otettava huomioon myös helposti käytettävissä oleva näyttö siitä, että teokset ja muu suojattu aineisto ovat tulossa saataviin tavanomaisilla kaupan kanavilla. Teoskohtaista arviointia olisi edellytettävä vain silloin, kun tämä katsotaan kohtuulliseksi ottaen huomioon asiaa koskevien tietojen saatavuus, kaupallisen saatavuuden todennäköisyys ja odotettavissa olevat transaktiokustannukset. Teoksen tai muun suojatun aineiston

saatavuuden todentamisen olisi tavallisesti tapahduttava siinä jäsenvaltiossa, johon kulttuuriperintölaitos on sijoittautunut, paitsi jos rajojen yli tapahtuva todentaminen katsotaan kohtuulliseksi, esimerkiksi silloin, kun on helposti saatavilla tietoa siitä, että kirjallinen teos on julkaistu ensimmäisen kerran jollakin tietyllä kielellä muussa jäsenvaltiossa. Monissa tapauksissa teosjoukon tai muun suojatun aineiston kaupallisesta jakelusta poistunut asema voitaisiin määrittää oikeasuhteisella mekanismilla, kuten näytteenotolla. Teoksen tai muun suojatun aineiston rajallisen saatavuuden, kuten sen saatavuuden käytetyn tavaran myyntiliikkeissä, tai teoreettisen mahdollisuuden saada lisenssi johonkin teokseen tai muuhun suojattuun aineistoon ei saisi katsoa tarkoittavan, että teos on yleisön saatavissa tavanomaisilla kaupan kanavilla.

(39) Kansainvälisen kohteliaisuuden vuoksi lisensointimekanismia sekä tässä direktiivissä säädettyä poikkeusta tai rajoitusta kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston digitoinnissa ja levittämisessä ei pitäisi soveltaa kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston joukkoihin silloin, kun saatavilla on näyttöä, jonka perusteella voidaan olettaa, että ne koostuvat valtaosin kolmansien maiden teoksista tai muusta suojatusta aineistosta, paitsi jos kyseessä oleva yhteishallinnointiorganisaatio on riittävän edustava tuossa kolmannessa maassa, esimerkiksi edustussopimuksen perusteella. Tämä arviointi voisi perustua näyttöön, joka on saatavilla, kun on toteutettu kohtuulliset toimet sen määrittämiseksi, ovatko teokset tai muu suojattu aineisto poistuneet kaupallisesta jakelusta, ilman, että lisänäyttöä on tarpeen etsiä. Teoskohtaista arviointia kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston alkuperästä olisi edellytettävä vain siltä osin, kuin sitä edellytetään myös kohtuullisissa toimissa sen määrittämiseksi, ovatko ne kaupallisesti saatavissa.

(40) Sopimuksen tekevien kulttuuriperintölaitosten ja yhteishallinnointiorganisaatioiden olisi edelleen voitava vapaasti sopia lisenssin alueellisesta soveltamisalasta, myös mahdollisuudesta kattaa kaikki jäsenvaltiot, lisenssimaksusta ja sallituista käyttötarkoituksista. Tällaisten lisenssien kattama käyttö ei saisi tapahtua voitontavoittelua varten silloinkaan, kun kopioita levittää kulttuuriperintölaitos, kuten jotakin näyttelyä koskevassa myynninedistämismateriaalissa. Koska kulttuuriperintölaitosten kokoelmien digitointi voi edellyttää huomattavia investointeja, tässä direktiivissä säädettyjen mekanismien nojalla myönnettyjen lisenssien ei myöskään pitäisi estää kulttuuriperintölaitoksia kattamasta lisenssin kustannuksia sekä lisenssin kattamien teosten tai muun suojatun aineiston digitoinnin ja levittämisen kustannuksia.

(41) Riittävät tiedot tähän direktiiviin perustuvasta kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten ja muun suojatun aineiston meneillään olevasta ja tulevasta käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa sekä käytössä olevista järjestelyistä, joiden mukaisesti kaikki oikeudenhaltijat voivat sulkea pois lisenssien taikka poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisen teoksiinsa tai muuhun suojattuun aineistoonsa, olisi julkistettava sekä ennen lisenssin taikka poikkeuksen tai rajoituksen mukaista käyttöä että sen aikana, tapauksen mukaan. Tällainen julkistaminen on erityisen tärkeää, kun käyttö tapahtuu rajojen yli sisämarkkinoilla. Sen vuoksi on aiheellista säätää yhden yleisesti käytettävissä olevan verkkoportaalin perustamisesta unioniin, jotta tällaiset tiedot voidaan asettaa yleisön saataville kohtuullisen pituisen ajan ennen käytön toteutumista. Tällaisella portaalilla olisi helpotettava oikeudenhaltijoiden mahdollisuutta sulkea pois lisenssien tai poikkeuksen tai rajoituksen soveltaminen teoksiinsa tai muuhun suojattuun aineistoonsa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 386/2012 ([11]) Euroopan unionin teollisoikeuksien virastolle annetaan tiettyjä tehtäviä ja toimia, jotka se rahoittaa käyttäen omia talousarviomäärärahojaan ja joiden tarkoituksena on helpottaa ja tukea kansallisten viranomaisten, yksityisen sektorin edustajien ja unionin toimielinten toimia teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvien loukkausten torjunnassa ja ennaltaehkäisemisessä. Sen vuoksi on aiheellista antaa viraston tehtäväksi perustaa portaali, johon tällaiset tiedot asetetaan saataville, ja hallinnoida sitä.

Sen lisäksi, että tiedot asetetaan saataville portaalin välityksellä, tapauskohtaisesti voidaan joutua toteuttamaan muita aiheellisia tiedottamistoimenpiteitä, jotta lisättäisiin asianomaisten oikeudenhaltijoiden tietoisuutta tältä osin, esimerkiksi käyttämällä täydentäviä viestintäkanavia laajemman yleisön tavoittamiseksi. Tiedottamista koskevien lisätoimenpiteiden tarpeellisuuden, luonteen ja maantieteellisen laajuuden olisi määräydyttävä kyseessä olevien kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston ominaispiirteiden, lisenssien ehtojen taikka poikkeuksen tai rajoituksen mukaisen käytön tyypin sekä jäsenvaltioissa olemassa olevien käytäntöjen mukaan. Tiedottamistoimenpiteiden olisi oltava vaikuttavia ilman, että niistä tarvitsee ilmoittaa kullekin oikeudenhaltijalle erikseen.

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 386/2012, annettu 19 päivänä huhtikuuta 2012, teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien antamisesta sisämarkkinoilla toimivalle yhdenmukaistamisvirastolle (tavaramerkit ja mallit), mukaan luettuna julkisen ja yksityisen sektorin edustajien kutsuminen koolle teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaisena seurantakeskuksena (EUVL L 129, 16.5.2012, s. 1).

(42) Jäsenvaltioiden olisi edistettävä alakohtaisten sidosryhmien vuoropuhelua sen varmistamiseksi, että kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia tai muuta suojattua aineistoa varten tällä direktiivillä perustetut lisensointimekanismit ovat merkityksellisiä ja toimivat asianmukaisesti, että oikeudenhaltijoita suojellaan riittävästi, että lisenssit julkistetaan asianmukaisesti ja että varmistetaan oikeusvarmuus yhteishallinnointiorganisaatioiden edustavuudessa ja teosten luokittelussa.

(43) Tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, joilla helpotetaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin pysyvästi kuuluvia kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia tai muuta suojattua aineistoa koskevien oikeuksien kollektiivista lisensointia, ei pitäisi rajoittaa tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käyttöä unionin oikeudessa säädettyjen poikkeusten tai rajoitusten nojalla tai muiden vaikutukseltaan laajennettujen lisenssien nojalla, kun tällainen lisensointi ei perustu katettujen teosten tai muun suojatun aineiston asemaan kaupallisesta jakelusta poistuneina. Nämä toimenpiteet eivät myöskään saisi rajoittaa kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston käyttöä koskevien kansallisten mekanismien soveltamista yhteishallinnointiorganisaatioiden ja muiden käyttäjien kuin kulttuuriperintölaitosten välisten lisenssien perusteella.

(44) Vaikutukseltaan laajennettujen kollektiivisen lisensoinnin mekanismien avulla yhteishallinnointiorganisaatio voi tarjota lisenssejä kollektiivisen lisensoinnin elimenä oikeudenhaltijoiden puolesta riippumatta siitä, ovatko nämä antaneet organisaatiolle tähän valtuutuksen. Tällaisiin mekanismeihin perustuvat järjestelmät, kuten laajennettu kollektiivinen lisensointi, lailliset valtuutukset tai edustusta koskevat olettamat, ovat useissa jäsenvaltioissa vakiintunut käytäntö, ja niitä voidaan käyttää eri aloilla. Kaikkien osapuolten kannalta toimiva tekijänoikeudellinen kehys edellyttää oikeasuhteisten, laillisten mekanismien saatavuutta teosten tai muun suojatun aineiston lisensointiin. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi voitava käyttää ratkaisuja, joiden mukaan yhteishallinnointiorganisaatiot voivat tarjota mahdollisesti suuria määriä teoksia tai muuta suojattua aineistoa kattavia lisenssejä tiettyihin käyttötarkoituksiin ja jakaa tällaisista lisensseistä saadut tulot oikeudenhaltijoille direktiivin 2014/26/EU mukaisesti.

(45) Eräiden käyttötarkoitusten vuoksi ja siksi, että teosten tai muun suojatun aineiston määrä on yleensä suuri, transaktiokustannukset, jotka aiheutuvat oikeuksien selvityksestä erikseen jokaisen asianomaisen oikeudenhaltijan kanssa, ovat kohtuuttoman korkeat. Tämän seurauksena on epätodennäköistä, että ilman vaikuttavia kollektiivisen lisensoinnin mekanismeja kaikki tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytön mahdollistamiseksi kyseisillä aloilla vaadittavat transaktiot toteutuvat. Yhteishallinnointiorganisaatioiden toteuttaman laajennetun kollektiivisen lisensoinnin ja vastaavien mekanismien ansiosta voi olla mahdollista tehdä sopimuksia näillä aloilla, kun oikeudenhaltijoiden valtuutukseen perustuva kollektiivinen lisensointi ei tarjoa tyhjentävää ratkaisua, jolla katettaisiin kaikki käytettävät teokset tai muu suojattu aineisto. Tällaiset mekanismit täydentävät oikeudenhaltijoiden yksittäiseen valtuutukseen perustuvaa oikeuksien kollektiivista hallinnointia tarjoamalla käyttäjille tietyissä tapauksissa täyden oikeusvarmuuden. Samalla ne antavat oikeudenhaltijoille tilaisuuden hyötyä teostensa oikeutetusta käytöstä.

(46) Kun otetaan huomioon, että digitaaliaikana on koko ajan tärkeämpää kyetä tarjoamaan joustavia lisensointijärjestelmiä ja että tällaisia järjestelmiä käytetään yhä enemmän, jäsenvaltioiden olisi voitava säätää lisensointimekanismeista, joiden ansiosta yhteishallinnointiorganisaatiot voivat tehdä lisensointisopimuksia vapaaehtoisesti riippumatta siitä, ovatko kaikki oikeudenhaltijat antaneet asianomaiselle organisaatiolle tähän valtuutuksen. Jäsenvaltioiden olisi kyettävä pitämään voimassa ja ottamaan käyttöön tällaisia mekanismeja kansallisten perinteidensä, käytäntöjensä tai olosuhteidensa mukaisesti, jollei tässä direktiivissä säädetyistä suojakeinoista muuta johdu, unionin oikeutta ja unionin kansainvälisiä velvoitteita noudattaen. Tällaisilla mekanismeilla olisi oltava vaikutus ainoastaan asianomaisen jäsenvaltioiden alueella, jollei unionin oikeudessa toisin säädetä. Jäsenvaltioiden olisi voitava joustavasti valita se mekanismin tyyppi, jonka mukaan teoksia tai muuta suojattua aineistoa koskevia lisenssejä voidaan laajentaa kattamaan niiden oikeudenhaltijoiden oikeudet, jotka eivät ole antaneet valtuutusta sopimuksen tekevälle organisaatiolle, edellyttäen, että tällainen mekanismi noudattaa unionin oikeutta, mukaan lukien direktiivissä 2014/26/EU säädetyt kollektiivista oikeuksien hallinnointia koskevat säännöt. Tällaisilla mekanismilla olisi erityisesti myös varmistettava, että direktiivin 2014/26/EU 7 artiklaa sovelletaan niihin oikeudenhaltijoihin, jotka eivät ole sopimuksen tekevän organisaation jäseniä. Tällaisiin mekanismeihin voisivat sisältyä laajennettu kollektiivinen lisensointi, lailliset valtuutukset ja edustusta koskevat olettamat. Kollektiivista lisensointia koskevat tämän direktiivin säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden olemassa oleviin mahdollisuuksiin soveltaa pakollista oikeuksien kollektiivista hallinnointia tai muita vaikutukseltaan laajennettuja kollektiivisen lisensoinnin mekanismeja, kuten neuvoston direktiivin 93/83/ETY ([12]) 3 artiklaan sisältyvää mekanismia.

([12]) Neuvoston direktiivi 93/83/ETY, annettu 27 päivänä syyskuuta 1993, tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta (EYVL L 248, 6.10.1993, s. 15).

(47) On tärkeää, että tällaisia vaikutukseltaan laajennettujen kollektiivisen lisensoinnin mekanismeja sovelletaan ainoastaan tarkasti määritellyillä käyttötarkoitusten aloilla, joilla valtuutusten saaminen oikeudenhaltijoilta erikseen on tyypillisesti siinä määrin työlästä ja epäkäytännöllistä, että vaadittavan lisensointitransaktion eli lisensointitransaktion, johon liittyy kaikki asianomaiset oikeudenhaltijat kattava lisenssi, toteutuminen on käyttötarkoituksen tai kyseisen tyyppisten teosten tai muun suojatun aineiston luonteen vuoksi epätodennäköistä. Tällaisten mekanismien olisi perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin oikeudenhaltijoiden kohtelussa, myös niiden oikeudenhaltijoiden, jotka eivät ole yhteishallinnointiorganisaation jäseniä. Pelkästään se tosiasia, että asianomaiset oikeudenhaltijat eivät ole lisenssiä hakevan käyttäjän jäsenvaltion kansalaisia tai asu siellä taikka ole sijoittautuneet kyseiseen jäsenvaltioon, ei etenkään saisi itsessään olla peruste sille, että oikeuksien hankkiminen katsotaan niin työlääksi ja epäkäytännölliseksi, että tällaisen mekanismin käyttö on perusteltua. On yhtä lailla tärkeää, että lisensoitu käyttö ei vaikuta haitallisesti kyseessä olevien oikeuksien taloudelliseen arvoon eikä jätä oikeudenhaltijoita osattomiksi merkittävistä kaupallisista hyödyistä.

(48) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että käytössä on asianmukaisia suojakeinoja niiden oikeudenhaltijoiden oikeutettujen etujen suojelemiseksi, jotka eivät ole valtuuttaneet lisenssin tarjoavaa organisaatiota, ja että näitä suojakeinoja sovelletaan syrjimättömästi. Jotta mekanismien laajennettu vaikutus olisi perusteltu, tällaisen organisaation olisi oikeudenhaltijoiden antamien valtuutusten perusteella oltava riittävän edustava teosten tai muun suojatun aineiston tyyppien ja lisenssin kohteena olevien oikeuksien suhteen. Jäsenvaltioiden olisi määritettävä vaatimukset, joiden on täytyttävä, jotta näiden organisaatioiden katsotaan olevan riittävän edustavia, ottaen huomioon yhteishallinnointiorganisaation hallinnoimien oikeuksien luokka, organisaation kyky hallinnoida oikeuksia vaikuttavasti, luova toimiala, jolla se toimii, sekä se, kattaako organisaatio merkittävän määrän kyseessä olevan tyyppisten teosten tai muun suojatun aineiston oikeudenhaltijoita, jotka ovat antaneet valtuutuksen kyseisen tyyppisen käytön lisensointiin, myös direktiivin 2014/26/EU mukaisesti. Jotta voitaisiin varmistaa oikeusvarmuus ja luottamus mekanismeihin, jäsenvaltioiden olisi voitava päättää kenellä on määrä olla oikeudellinen vastuu niiden käyttötarkoitusten osalta, joihin lisenssisopimuksella on annettu lupa. Tasapuolinen kohtelu olisi taattava kaikille oikeudenhaltijoille, joiden teoksia hyödynnetään lisenssin nojalla, myös ja erityisesti kun kyseessä on lisensointia ja korvauksen jakamista koskevien tietojen saatavuus. Tiedottamistoimenpiteiden olisi oltava vaikuttavia lisenssin koko voimassaolon ajan, ja niistä ei saisi aiheutua suhteetonta hallinnollista rasitetta käyttäjille, yhteishallinnointiorganisaatioille tai oikeudenhaltijoille sekä ilman, että niistä tarvitsee ilmoittaa kullekin oikeudenhaltijalle erikseen.

Jotta varmistettaisiin, että oikeudenhaltijat voivat helposti saada teoksensa takaisin määräysvaltaansa ja estää teostensa sellaisen käytön, joka vahingoittaisi niiden etuja, on erittäin tärkeää, että oikeudenhaltijoille annetaan tosiasiallinen mahdollisuus sulkea pois tällaisten mekanismien soveltaminen teoksiinsa tai muuhun suojattuun aineistoonsa kaikissa käyttötarkoituksissa ja teoksissa tai muussa suojatussa aineistossa taikka tietyissä käyttötarkoituksissa ja teoksissa tai muussa suojatussa aineistossa, myös ennen lisenssisopimuksen tekemistä ja lisenssin voimassaolon aikana. Tällaisissa tapauksissa kaikki senhetkinen käyttö olisi lopetettava kohtuullisen ajan kuluessa. Sen, että oikeudenhaltijat tekevät tällaisen poissulkemisen, ei pitäisi vaikuttaa niiden vaatimuksiin, jotka koskevat korvauksen saamista lisenssin alaisen teoksen tai muun suojatun aineiston tosiasiallisesta käytöstä. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava päättää, että lisätoimenpiteet ovat aiheellisia oikeudenhaltijoiden suojelemiseksi. Tällaisiin lisätoimenpiteisiin voisi sisältyä esimerkiksi se, että yhteishallinnointiorganisaatioiden ja muiden asianosaisten keskuudessa eri puolilla unionia kannustetaan tietojenvaihtoon, jolla lisätään tietoisuutta tällaisista mekanismeista ja oikeudenhaltijoilla olevasta mahdollisuudesta sulkea teoksensa tai muu suojattu aineistonsa kyseisten mekanismien ulkopuolelle.

(49) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että vaikutukseltaan laajennettujen kollektiivisen lisensoinnin mekanismien tuloksena myönnettyjen lisenssien samoin kuin mahdollisten käyttötarkoitusten tarkoitus ja soveltamisala olisi aina huolellisesti ja selkeästi määriteltävä lainsäädännössä tai, jos perusteena oleva lainsäädäntö on yleinen säännös, tällaisen yleisen säännöksen tuloksena sovellettavissa lisensointikäytännöissä taikka myönnettävissä lisensseissä. Mahdollisuus käyttää tällaisten mekanismien mukaista lisenssiä olisi lisäksi rajoitettava koskemaan niitä yhteishallinnointiorganisaatioita, joihin sovelletaan direktiivin 2014/26/EU täytäntöönpanemiseksi annettuja kansallisia lakeja.

(50) Kun otetaan huomioon vaikutukseltaan laajennetun kollektiivisen lisensoinnin mekanismiin liittyvät erilaiset perinteet ja kokemukset jäsenvaltioissa ja niiden sovellettavuus oikeudenhaltijoihin näiden kansalaisuudesta tai asuinjäsenvaltiosta riippumatta, on tärkeää varmistaa unionin tasolla avoimuus ja vuoropuhelu tällaisten mekanismien käytännön toiminnasta, myös kun on kyseessä suojakeinojen vaikuttavuus oikeudenhaltijoiden kannalta, tällaisten mekanismien käytettävyys, niiden vaikutus oikeudenhaltijoihin, jotka eivät ole yhteishallinnointiorganisaation jäseniä, tai oikeudenhaltijoihin, jotka ovat muun jäsenvaltion kansalaisia tai asuvat muussa jäsenvaltiossa, ja vaikutus rajatylittävään palvelujen tarjoamiseen, mukaan lukien mahdollinen tarve vahvistaa

sääntöjä, joilla tällaisille järjestelmille annetaan rajatylittävä vaikutus sisämarkkinoilla. Avoimuuden varmistamiseksi komission olisi säännöllisesti julkaistava tietoja tällaisten tämän direktiivin mukaisten mekanismien käytöstä. Tällaisia mekanismeja käyttöön ottaneiden jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi ilmoitettava komissiolle asiaa koskevista kansallisista säännöksistä ja niiden käytännön soveltamisesta, mukaan lukien yleisten säännösten perusteella käyttöön otetun lisensoinnin soveltamisalat ja tyypit, lisensoinnin laajuus ja asianomaiset yhteishallinnointiorganisaatiot. Tällaisista tiedoista olisi keskusteltava jäsenvaltioiden kanssa direktiivin 2001/29/EY 12 artiklan 3 kohdassa perustetussa yhteyskomiteassa. Komission olisi julkaistava kertomus tällaisten mekanismien käytöstä unionissa ja niiden vaikutuksesta lisensointiin ja oikeudenhaltijoihin, kulttuurisisällön levittämiseen ja rajatylittävään palvelujen tarjoamiseen tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kollektiivisen hallinnoinnin alalla sekä niiden vaikutuksesta kilpailuun.

(51) Tilausvideopalveluilla voi olla ratkaiseva rooli audiovisuaalisten teosten levittämisessä kaikkialla unionissa. Tällaisten teosten ja erityisesti eurooppalaisten teosten saatavuus tilausvideopalveluissa on kuitenkin edelleen rajallinen. Sopimuksia tällaisten teosten hyödyntämisestä verkossa saattaa olla vaikea tehdä oikeuksien lisensointiin liittyvien kysymysten vuoksi. Tällaisia kysymyksiä voi tulla esiin esimerkiksi silloin, kun tietyn alueen oikeuksien haltijalla on vähäinen taloudellinen kannustin teoksen hyödyntämiseen verkossa ja oikeudenhaltija ei lisensoi verkko-oikeuksia tai pidättelee niitä, mikä voi johtaa siihen, että audiovisuaaliset teokset eivät ole saatavissa tilausvideopalveluissa. Muita kysymyksiä saattaa liittyä hyödyntämisikkunoihin.

(52) Jotta voitaisiin helpottaa audiovisuaalisia teoksia koskevien oikeuksien lisensointia tilausvideopalveluissa, jäsenvaltiot olisi velvoitettava tarjoamaan neuvottelumekanismi, jossa sopimukseen pyrkivät osapuolet voivat saada apua puolueettomalta elimeltä taikka yhdeltä tai useammalta sovittelijalta. Jäsenvaltioiden olisi voitava tätä varten joko luoda uusi elin tai käyttää olemassa olevaa, tällä direktiivillä vahvistetut edellytykset täyttävää elintä. Jäsenvaltioiden olisi voitava nimetä yksi tai useampi toimivaltainen elin tai sovittelija. Tällaisen elimen tai tällaisten sovittelijoiden olisi tavattava osapuolet ja autettava neuvotteluissa tarjoamalla ammattimaista, puolueetonta ja ulkopuolista neuvontaa. Kun neuvotteluihin osallistuu osapuolia eri jäsenvaltioista ja kun nämä osapuolet päättävät käyttää neuvotottelumekanismia, osapuolten olisi sovittava etukäteen toimivaltaisesta jäsenvaltiosta. Tällainen elin voisi tai tällaiset sovittelijat voisivat tavata osapuolet helpottaakseen neuvottelujen aloittamista tai neuvottelujen kuluessa helpottaakseen sopimuksen tekemistä. Tähän neuvottelumekanismiin ja myöhempään sopimusten tekemiseen osallistumisen olisi oltava vapaaehtoista, eikä se saisi vaikuttaa osapuolten sopimusvapauteen. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti päättää neuvottelumekanismin täsmällisestä toiminnasta, mukaan lukien neuvotteluissa annettavan avun ajoitus ja kesto sekä kustannusten kantaminen. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että hallinnollinen ja taloudellinen rasite pysyy oikeasuhteisena, jotta voitaisiin taata neuvottelumekanismin tehokkuus. Jäsenvaltioiden olisi kannustettava vuoropuheluun edustavien organisaatioiden välillä ilman, että sen tarvitsee olla jäsenvaltioille velvoite.

(53) Teoksen suojan voimassaoloajan päättymisestä seuraa se, että kyseinen teos tulee tekijänoikeuksista vapaaksi (public domain) ja unionin tekijänoikeuslainsäädännöllä annetut oikeudet kyseiseen teokseen lakkaavat. Kuvataiteen alalla tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista valmistettujen tarkkojen jäljennösten liikkuvuus edesauttaa kulttuurin saatavuutta ja sen tunnetuksi tekemistä ja kulttuuriperinnön saatavuutta. Digitaaliympäristössä tällaisille jäljennöksille tekijänoikeudella tai lähioikeuksilla annettu suoja on epäjohdonmukainen teosten tekijänoikeudellisen suojan päättymisen kanssa. Lisäksi erot tällaisten jäljennösten suojaa koskevien kansallisten tekijänoikeuslakien välillä aiheuttavat oikeudellista epävarmuutta ja vaikuttavat tekijänoikeuksista vapaiden (public domain) kuvataiteen teosten rajatylittävään leviämiseen. Tiettyjä tekijänoikeuksista vapaista (public domain) kuvataiteen teoksista valmistettuja kappaleita ei näin ollen pitäisi suojata tekijänoikeudella tai lähioikeuksilla. Mikään näistä seikoista ei saisi estää kulttuuriperintölaitoksia myymästä sellaisia teoksista valmistettuja kappaleita kuin postikortit.

(54) Vapaa ja moniarvoinen lehdistö on olennaisen tärkeä laadukkaan journalismin ja kansalaisten tiedonsaannin turvaamiseksi. Se antaa perustavanlaatuisen panoksen julkiseen keskusteluun ja demokraattisen yhteiskunnan asianmukaiseen toimintaan. Lehtijulkaisujen laaja saatavuus verkossa on synnyttänyt uusia verkkopalveluja, kuten uutiskooste- tai mediaseurantapalveluja, joille lehtijulkaisujen uudelleenkäyttö muodostaa tärkeän osan niiden liiketoimintamallia sekä tulonlähteen. Lehtijulkaisujen kustantajilla on ongelmia lisensoida julkaisujensa

verkkokäyttö tällaisten palvelujen tarjoajille, jolloin niiden on vaikeampi saada investointiensa kustannuksia takaisin. Kun lehtijulkaisujen kustantajia ei ole tunnustettu oikeudenhaltijoiksi, lehtijulkaisuja koskevien oikeuksien lisensointi ja täytäntöönpano tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien digitaaliympäristössä toteuttamassa verkkokäytössä on usein monimutkaista ja tehotonta.

(55) On tarpeen tunnustaa kustantajien organisaatio- ja rahoituspanos lehtijulkaisujen tuottamisessa ja edistää sitä edelleen, jotta voidaan varmistaa kustannusalan kestävyys ja siten vaalia luotettavan tiedon saatavuutta. Sen vuoksi on tarpeen antaa unionin tasolla yhdenmukaistettu oikeudellinen suoja lehtijulkaisuille tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toimesta tapahtuvan verkkokäytön osalta vaikuttamatta unionin oikeuden nykyisiin tekijänoikeussääntöihin, joita sovelletaan yksittäisten käyttäjien yksityiseen tai ei-kaupalliseen lehtijulkaisujen käyttöön, myös silloin, kun tällaiset käyttäjät jakavat lehtijulkaisuja verkossa. Tällainen suoja olisi tehokkaasti taattava ottamalla unionin oikeudessa käyttöön lähioikeuksia johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneiden kustantajien lehtijulkaisujen kappaleen valmistamiseksi ja yleisön saataville asettamiseksi, kun on kyseessä Euroopan parlamentin ja direktiivissä (EU) 2015/1535 ([13]) tarkoitettujen tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttama verkkokäyttö. Kustantajien olisi oltava oikeutettuja tässä direktiivissä säädettyyn lehtijulkaisujen oikeudelliseen suojaan, jos ne ovat sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon ja niiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionin alueella.

Lehtijulkaisujen kustantajan käsite olisi ymmärrettävä siten, että se kattaa palveluntarjoajat, kuten uutiskustantajat tai uutistoimistot, kun ne julkaisevat tässä direktiivissä tarkoitettuja lehtijulkaisuja.

(56) Tämän direktiivin soveltamiseksi on tarpeen määritellä lehtijulkaisujen käsite siten, että se kattaa ainoastaan journalistiset julkaisut, jotka julkaistaan missä tahansa esitysmuodossa, myös paperimuodossa, sellaisen taloudellisen toiminnan yhteydessä, jossa on unionin oikeuden mukaisesti kyse palvelujen tarjoamisesta. Lehtijulkaisuihin, joiden olisi kuuluttava suojan piiriin, sisältyvät esimerkiksi päivittäin ilmestyvät sanomalehdet, viikoittain tai kuukausittain julkaistavat yleis- tai erikoisaikakauslehdet, mukaan lukien tilauspohjaiset lehdet, sekä uutissivustot. Lehtijulkaisuihin sisältyy enimmäkseen kirjallisia teoksia mutta enenevässä määrin myös muun tyyppisiä teoksia ja muuta suojattua aineistoa, erityisesti valokuvia ja videoita. Tieteellisiin tai akateemisiin tarkoituksiin julkaistavien kausijulkaisujen, kuten tiedejulkaisujen, ei pitäisi kuulua tämän direktiivin mukaisesti lehtijulkaisuille myönnettävän suojan piiriin. Tällaisen suojan ei pitäisi koskea myöskään verkkosivustoja, kuten blogeja, joilla annetaan tietoa osana toimintaa, jota ei harjoiteta palveluntarjoajan, kuten uutiskustantajan, aloitteesta, toimituksellisella vastuulla ja valvonnassa.

(57) Lehtijulkaisujen kustantajille tämän direktiivin mukaisesti myönnetyillä oikeuksilla olisi oltava sama soveltamisala kuin direktiivissä 2001/29/EY säädetyillä kappaleen valmistamista ja yleisön saataviin saattamista koskevilla oikeuksilla, siltä osin kuin on kyseessä tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajan toteuttama verkkokäyttö. Lehtijulkaisujen kustantajille myönnettäviä oikeuksia ei saisi laajentaa koskemaan hyperlinkittämistä. Niitä ei myöskään saisi laajentaa koskemaan pelkkiä lehtijulkaisuissa selostettavia tosiasioita. Lehtijulkaisujen kustantajille tämän direktiivin nojalla myönnettäviin oikeuksiin pitäisi myös soveltaa poikkeuksia ja rajoituksia koskevia samoja säännöksiä kuin direktiivissä 2001/29/EY säädettyihin oikeuksiin, mukaan lukien mainitun direktiivin 5 artiklan 3 kohdan d alakohdassa säädetty poikkeus, kun on kyse lainauksista muun muassa arvostelua tai selostusta varten.

(58) Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttama lehtijulkaisujen käyttö voi muodostua kokonaisten julkaisujen tai artikkelien mutta myös lehtijulkaisujen osien käytöstä. Tällainen lehtijulkaisujen osien käyttö on saanut myös taloudellista merkitystä. Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttama lehtijulkaisujen yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttö ei toisaalta välttämättä horjuta lehtijulkaisujen kustantajien sisällön tuottamiseen tekemiä investointeja. Sen vuoksi on aiheellista säätää, että lehtijulkaisujen yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttö ei saisi kuulua tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien soveltamisalaan. Kun otetaan huomioon tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttama lehtijulkaisujen laajamittainen koostaminen ja käyttö, on tärkeää, että hyvin lyhyiden otteiden poisjättäminen tulkitaan siten, että se ei vaikuta tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien vaikuttavuuteen.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

(59) Tämän direktiivin nojalla lehtijulkaisujen kustantajille myönnetyn suojan ei pitäisi vaikuttaa tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden oikeuksiin, jotka koskevat lehtijulkaisuihin sisällytettyjä teoksia ja muuta suojattua aineistoa, ei myöskään kun on kyse siitä, missä laajuudessa tekijät ja muut oikeudenhaltijat voivat hyödyntää teoksiaan tai muuta suojattua aineistoaan riippumatta lehtijulkaisusta, johon ne on sisällytetty. Lehtijulkaisujen kustantajien ei siten pitäisi voida vedota niille tämän direktiivin nojalla myönnettyyn suojaan tekijöitä ja muita oikeudenhaltijoita vastaan tai samojen teosten tai muun suojatun aineiston muita luvan saaneita käyttäjiä vastaan. Tämän ei pitäisi rajoittaa yhtäältä lehtijulkaisujen kustantajien ja toisaalta tekijöiden ja oikeudenhaltijoiden välillä tehtäviä sopimusjärjestelyjä. Tekijöillä, joiden teoksia sisällytetään lehtijulkaisuun, olisi oltava oikeus asianmukaiseen osuuteen tuloista, joita lehtikustantajat saavat tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttamasta lehtijulkaisujensa käytöstä. Tämän ei pitäisi rajoittaa omistusoikeutta tai oikeuksien käyttämistä työsopimusten yhteydessä koskevien kansallisten lakien soveltamista, edellyttäen, että tällaiset lait ovat unionin oikeuden mukaisia.

(60) Kustantajat, mukaan lukien lehtijulkaisujen, kirjojen tai tiedejulkaisujen sekä musiikkijulkaisujen kustantajat, toimivat usein sopimuksilla tai oikeussäännöksillä toteutetun tekijöiden oikeuksien siirron perusteella. Tässä yhteydessä kustantajat tekevät investoinnin hyödyntääkseen julkaisuihinsa sisältyviä teoksia ja voivat joissakin tapauksissa jäädä osattomiksi tuloista, kun tällaisia teoksia käytetään poikkeusten tai rajoitusten nojalla, kuten yksityistä kopiointia ja reprografista kopiointia koskevien poikkeusten tai rajoitusten nojalla, mukaan lukien vastaavat jäsenvaltioissa olemassa olevat reprografista kopiointia koskevat kansalliset järjestelmät, tai kun niitä käytetään yleisölle lainausta koskevissa järjestelmissä. Useissa jäsenvaltioissa hyvitys näiden poikkeusten tai rajoitusten nojalla tapahtuvasta käytöstä jaetaan tekijöiden ja kustantajien kesken. Jotta voitaisiin ottaa tämä tilanne huomioon ja parantaa oikeusvarmuutta kaikkien asianosaisten kannalta, tällä direktiivillä sallitaan niiden jäsenvaltioiden, joilla on olemassa olevia järjestelmiä hyvityksen jakamiseksi tekijöiden ja kustantajien kesken, pitää ne voimassa. Tämä on erityisen tärkeää niille jäsenvaltioille, joilla on ollut tällaisia hyvityksen jakomekanismeja ennen 12 päivää marraskuuta 2015, vaikkakaan muissa jäsenvaltioissa hyvitystä ei jaeta ja se maksetaan yksinomaan tekijöille kansallisen kulttuuripolitiikan mukaisesti. Tätä direktiiviä olisi sovellettava syrjimättömästi kaikkiin jäsenvaltioihin, mutta siinä olisi kunnioitettava alan perinteitä eikä se saisi velvoittaa jäsenvaltioita, joilla ei tällä hetkellä ole tällaisia hyvityksen jakojärjestelmiä, ottamaan niitä käyttöön. Se ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden olemassa oleviin tai tuleviin järjestelyihin, jotka koskevat korvauksen saamista yleisölle lainauksesta.

Se ei myöskään saisi aiheuttaa muutoksia kansallisiin järjestelyihin jotka koskevat oikeuksien hallinnointia ja korvausoikeuksia, edellyttäen että ne ovat unionin oikeuden mukaisia. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi voitava mutta niillä ei pitäisi olla velvoitetta säätää, että kun tekijä on siirtänyt tai lisensoinut oikeutensa kustantajalle tai hänellä on teostensa kautta muuten osuus julkaisussa ja käytössä on järjestelmiä poikkeuksen tai rajoituksen tekijälle aiheuttaman haitan hyvittämiseksi, myös tekijöitä ja kustantajia yhteisesti edustavien yhteishallinnointiorganisaatioiden välityksellä, kustantajat ovat oikeutettuja osuuteen tällaisesta hyvityksestä. Jäsenvaltioiden olisi edelleen voitava vapaasti määrittää, miten kustantajat on määrä vapauttaa niiden hyvityksen tai korvauksen saamista koskevan vaatimuksen perustelemiseen liittyvästä rasitteesta, ja vahvistaa edellytykset tällaisen hyvityksen tai korvauksen jakamiseksi tekijöiden ja kustantajien kesken kansallisten järjestelmiensä mukaisesti.

(61) Viime vuosina verkkosisältömarkkinoiden toiminta on monimutkaistunut. Verkkosisällönjakopalveluista, joissa tarjotaan pääsy suureen määrään käyttäjien verkkoon lataamaa tekijänoikeudella suojattua sisältöä, on tullut tärkeimpiä sisällön saatavuuden lähteitä verkossa. Verkkopalvelut ovat keino toteuttaa kulttuuriteosten ja luovien teosten laajempi saatavuus, ja ne tarjoavat kulttuurialalle ja luoville toimialoille runsaasti mahdollisuuksia uusien liiketoimintamallien kehittämiseen. Vaikka ne mahdollistavatkin sisällön monimuotoisen ja vaivattoman saannin, ne aiheuttavat kuitenkin myös haasteita silloin, kun tekijänoikeudella suojattua sisältöä ladataan niihin ilman oikeudenhaltijoiden ennakkolupaa. Oikeudellista epävarmuutta vallitsee siitä, osallistuvatko tällaiset palvelun-tarjoajat tekijänoikeuden kannalta merkityksellisiin tekoihin ja onko niiden saatava oikeudenhaltijoilta lupa käyttäjiensä palveluun lataamaan sisältöön, kun näillä ei ole asiaankuuluvia oikeuksia palveluun ladattuun sisältöön, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin oikeudessa säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten soveltamista. Tämä epävarmuus vaikuttaa oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksiin määrittää, käytetäänkö heidän teoksiaan ja muuta suojattua aineistoaan ja millä edellytyksillä käyttö tapahtuu, sekä heidän mahdollisuuksiinsa saada tällaisesta käytöstä asianmukainen korvaus. Sen vuoksi on tärkeää edistää lisensointimarkkinoiden kehittymistä oikeudenhaltijoiden ja verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien välillä. Näiden lisensointisopimusten

olisi oltava oikeudenmukaisia ja säilytettävä kohtuullinen tasapaino molempien osapuolten kannalta. Oikeudenhaltijoiden olisi saatava asianmukainen korvaus teostensa tai muun suojatun aineistonsa käytöstä. Koska näiden määräysten ei kuitenkaan saisi vaikuttaa sopimusvapauteen, oikeudenhaltijoita ei saisi velvoittaa antamaan valtuutusta tai tekemään lisensointisopimuksia.

(62) Tietyt tietoyhteiskunnan palvelut on osana niiden tavanomaista käyttöä suunniteltu siten, että ne antavat yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamaan tekijänoikeudella suojattuun sisältöön tai muuhun suojattuun aineistoon. Tässä direktiivissä säädetyn verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan määritelmän olisi koskettava ainoastaan sellaisia verkkopalveluja, joilla on tärkeä rooli verkkosisältömarkkinoilla siksi, että ne kilpailevat samoista yleisöistä muiden verkkosisältöpalvelujen kanssa, kuten verkkopohjaisten äänen ja videon suoratoistopalvelujen kanssa. Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat palvelut ovat niitä palveluja, joiden päätarkoituksena tai yhtenä päätarkoituksena on säilyttää tekijänoikeudella suojattua sisältöä ja mahdollistaa se, että käyttäjät lataavat palveluun ja jakavat suuria määriä tällaista sisältöä tarkoituksena saada siitä voittoa, joko suoraan tai välillisesti, organisoimalla se ja promotoimalla sitä laajemman yleisön houkuttelemiseksi, myös luokittelemalla se ja käyttämällä siinä kohdennettua promootiota. Tällaisiin palveluihin ei pitäisi kuulua palvelut, joilla on muu päätarkoitus kuin mahdollistaa se, että käyttäjät lataavat niihin suuren määrän tekijänoikeudella suojattua sisältöä ja jakavat sitä saadakseen tästä toiminnasta voittoa. Viimeksi mainittuihin palveluihin sisältyvät esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/1972 ([14]) tarkoitetut sähköiset viestintäpalvelut samoin kuin sellaisten yritystenvälisten pilvipalvelujen ja muiden pilvipalvelujen tarjoajat, joihin käyttäjät voivat ladata sisältöä omaan käyttöönsä, kuten cyberlocker-palvelut, tai verkossa toimivat markkinapaikat, joiden päätoimintaa on verkossa tapahtuva vähittäiskauppa eikä pääsyn antaminen tekijänoikeudella suojattuun sisältöön.

Myös avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustojen, voittoa tavoittelemattomien koulutusalan tai tieteellisten tietovarastojen sekä voittoa tavoittelemattomien verkkoensyklopedioiden kaltaisten palvelujen tarjoajat olisi jätettävä verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan määritelmän soveltamisalan ulkopuolelle. Lopuksi, jotta voitaisiin varmistaa korkeatasoinen tekijänoikeussuoja, tässä direktiivissä säädettyä vastuuta koskevaa poikkeusmekanismia ei saisi soveltaa palveluntarjoajiin, joiden päätarkoituksena on harjoittaa tekijänoikeuspiratismia tai helpottaa sitä.

(63) Arvio siitä, säilyttääkö verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja suuren määrän tekijänoikeudella suojattua sisältöä ja antaako se pääsyn siihen, olisi tehtävä tapauskohtaisesti ja siinä olisi otettava huomioon yhdistelmä eri osatekijöitä, kuten palvelun yleisö ja palvelujen käyttäjien palveluun lataamien tekijänoikeudella suojattua sisältöä sisältävien tiedostojen lukumäärä.

(64) Tässä direktiivissä on aiheellista täsmentää, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat suorittavat yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun ne antavat yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon. Näin ollen verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi saatava lupa asiaankuuluvilta oikeudenhaltijoilta, myös lisensointisopimuksella. Tämä ei vaikuta toisaalla unionin oikeudessa vahvistettuun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen käsitteeseen, eikä se vaikuta direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdan mahdolliseen soveltamiseen muihin tekijänoikeudella suojattua sisältöä käyttäviin palveluntarjoajiin.

(65) Kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ovat vastuussa yleisölle välittämisestä tai yleisön saataviin saattamisesta tässä direktiivissä säädetyin edellytyksin, direktiivin 2000/31/EY 14 artiklan 1 kohtaa ei olisi sovellettava tämän direktiivin säännöksistä johtuvaan vastuuseen siitä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat käyttävät suojattua sisältöä. Tämä ei saisi vaikuttaa direktiivin 2000/31/EY 14 artiklan 1 kohdan soveltamiseen tällaisiin palveluntarjoajiin tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolella.

(66) Kun otetaan huomioon, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat antavat pääsyn sisältöön, joka ei ole niiden vaan niiden käyttäjien palveluun lataamaa, on aiheellista säätää erityisestä vastuumekanismista sovellettaessa tätä direktiiviä tapauksissa, joissa lupaa ei ole annettu. Tämä ei saisi rajoittaa kansallisen lain mukaisia oikeussuojakeinoja tapauksissa, jotka eivät koske vastuuta tekijänoikeusloukkauksista, eikä kansallisten tuomioistuinten tai

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1972, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä (uudelleenlaadittu) (EUVL L 321, 17.12.2018, s. 36).

hallintoviranomaisten mahdollisuutta määrätä kieltoja unionin oikeuden mukaisesti. Erityisesti niihin uusiin verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajiin sovellettava erityisjärjestelmä, joiden vuosiliikevaihto on alle 10 miljoonaa euroa ja joiden keskimääräinen kuukausittainen yksittäisten kävijöiden lukumäärä unionissa ei ylitä viittä miljoonaa, ei saisi vaikuttaa unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisten oikeussuojakeinojen saatavuuteen. Jos lupaa ei ole annettu palveluntarjoajille, niiden olisi toteutettava toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti luvattomien teosten ja muun suojatun aineiston, siten kuin kyseessä olevat oikeudenhaltijat ovat ne tunnistaneet, saatavuuden välttämiseksi palveluissaan. Oikeudenhaltijoiden olisi tätä varten annettava palveluntarjoajille merkityksellisiä ja tarvittavia tietoja ottaen huomioon muiden seikkojen ohella oikeudenhaltijoiden koko sekä niiden teosten ja muun suojatun aineiston tyyppi. Toimet, joita verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat toteuttavat yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa, eivät saisi johtaa siihen, että estetään tekijänoikeutta loukkaamattoman sisällön saatavuus, mukaan lukien lisensointisopimuksen kattamien taikka tekijänoikeutta tai lähioikeuksia koskevan poikkeuksen tai rajoituksen piiriin kuuluvien teosten tai muun suojatun aineiston käyttö. Tällaisten palveluntarjoajien toimet eivät siten saisi vaikuttaa käyttäjiin, jotka käyttävät verkkosisällönjakopalveluja voidakseen laillisesti ladata niihin sisältöä ja saada pääsyn tällaisissa palveluissa oleviin tietoihin.

Lisäksi tässä direktiivissä vahvistetut velvoitteet eivät saisi johtaa siihen, että jäsenvaltiot asettavat valvontaa koskevan yleisen velvoitteen. Arvioitaessa, onko verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja toteuttanut toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti, olisi otettava huomioon, onko palveluntarjoaja toteuttanut kaikki toimet, jotka huolellinen toimija toteuttaisi saavuttaakseen tavoitellun tuloksen eli luvattomien teosten tai muun suojatun aineiston saatavuuden estämisen verkkosivustollaan, ottaen huomioon toimialan parhaat käytännöt sekä toteutettujen toimien vaikuttavuus kaikkien asiaan liittyvien tekijöiden ja kehityskulkujen valossa samoin kuin suhteellisuusperiaate. Tässä arviossa olisi otettava huomioon eräitä osatekijöitä, kuten palvelun koko, erityyppisen sisällön saatavuuden välttämiseksi olemassa olevien uusinta kehitystä edustavien keinojen kehitys, mukaan lukien mahdollinen tuleva kehitys, ja tällaisten keinojen kustannukset palveluille. Erilaiset keinot, joilla vältetään luvattoman tekijänoikeudella suojatun sisällön saatavuus, saattavat olla aiheellisia ja oikeasuhteisia sen mukaan, minkä tyyppisestä sisällöstä on kyse, ja sen vuoksi ei voida sulkea pois sitä, että joissakin tapauksissa luvattoman sisällön saatavilla oleminen voidaan välttää ainoastaan oikeudenhaltijoiden ilmoituksen perusteella. Palveluntarjoajien toteuttamien toimien olisi oltava vaikuttavia suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, mutta ne eivät saisi mennä pidemmälle, kuin on tarpeen, jotta voidaan saavuttaa tavoite eli välttää ja lopettaa luvattomien teosten ja muun suojatun aineistonsaatavuus.

Jos luvattomat teokset ja muu suojattu aineisto tulevat saataviin huolimatta siitä, että tässä direktiivissä edellytetyt toimet on toteutettu parhaan mukaan yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa, verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi oltava vastuussa niistä teoksista ja muusta suojatusta aineistosta, joista ne ovat saaneet oikeudenhaltijoilta merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, paitsi jos nämä palvelujen tarjoajat osoittavat, että ne ovat toteuttaneet toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti.

Lisäksi, jos tietyt luvattomat teokset tai muu suojattu aineisto ovat tulleet saataviin sisällönjakopalveluissa, myös riippumatta siitä, onko toimet toteutettu parhaan mukaan ja ovatko oikeudenhaltijat asettaneet merkitykselliset ja tarvittavat tiedot etukäteen saataville, verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi oltava vastuussa teosten tai muun suojatun aineiston luvattomasta yleisölle välittämisestä, kun ne riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan eivät toimi viipymättä ilmoituksen kohteena olevien teosten tai muun suojatun aineistonsaannin estämiseksi tai niiden poistamiseksi verkkosivustoiltaan. Tällaisten verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi myös oltava vastuussa, jos ne eivät osoita toteuttaneensa toimia parhaansa mukaan tiettyjen luvattomien teosten tulevien palveluun latausten estämiseksi oikeudenhaltijoiden tästä antamien merkityksellisten ja tarvittavien tietojen perusteella.

Kun oikeudenhaltijat eivät anna verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajille merkityksellisiä ja tarvittavia tietoja tietyistä teoksistaan tai muusta suojatusta aineistostaan tai kun oikeudenhaltijat eivät ole antaneet ilmoitusta tiettyjen luvattomien teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämisestä tai niiden poistamisesta eivätkä kyseiset verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat sen seurauksena voi toteuttaa toimia parhaansa mukaan

luvattoman sisällön saatavuuden välttämiseksi palveluissaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti, tällaisten palveluntarjoajien ei pitäisi olla vastuussa kyseisten tunnistamattomien teosten tai muun suojatun aineiston luvattomasta yleisölle välittämisestä tai yleisön saataviin asettamisesta.

(67) Direktiivin 2014/26/EU 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä vastaavalla tavalla tässä direktiivissä vahvistetaan uusia verkkopalveluja koskevia sääntöjä. Kyseisillä tässä direktiivissä vahvistetuilla säännöillä on tarkoitus ottaa huomioon erityistapaus, jossa käyttäjien latauksia palveluun työstävät startup-yritykset kehittävät uusia liiketoimintamalleja. Liikevaihdoltaan ja yleisöltään pieniin uusiin palveluntarjoajiin sovellettavan mukautetun erityisjärjestelmän olisi hyödytettävä aidosti uusia yrityksiä, ja sitä olisi sen vuoksi lakattava soveltamasta kolmen vuoden kuluttua siitä, kun niiden palvelut tulevat ensimmäisen kerran saataviin verkossa unionissa. Kyseistä järjestelmää ei saisi käyttää väärin järjestelyillä, joilla pyritään jatkamaan siitä saatavaa hyötyä kolmea ensimmäistä vuotta pidemmälle. Sitä ei erityisesti pitäisi soveltaa palveluihin, jotka on luotu äskettäin, tai palveluihin, jotka tarjotaan uudella nimellä mutta joissa harjoitetaan sellaisen jo olemassa olevan verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan toimintaa, joka ei voisi hyötyä tai ei enää hyödy tästä järjestelmästä.

(68) Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi oltava avoimia oikeudenhaltijoita kohtaan yhteistyön puitteissa toteutettavien toimien suhteen. Koska verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat voivat toteuttaa erilaisia toimia, niiden olisi annettava oikeudenhaltijoille näiden pyynnöstä riittävät tiedot toteutettavien toimien tyypistä ja niiden toteuttamistavasta. Tällaisten tietojen olisi oltava riittävän täsmällisiä, jotta avoimuus oikeudenhaltijoita kohtaan olisi riittävää, loukkaamatta kuitenkaan verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien liikesalaisuuksia. Palveluntarjoajia ei kuitenkaan pitäisi velvoittaa antamaan oikeudenhaltijoille yksityiskohtaisia ja yksilöllistettyjä tietoja kustakin tunnistetusta teoksesta tai muusta suojatusta aineistosta. Tämän ei pitäisi rajoittaa sopimusjärjestelyjä, jotka voivat sisältää täsmällisempiä määräyksiä tiedoista, jotka on annettava, kun palveluntarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välillä tehdään sopimuksia.

(69) Kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat saavat luvan, myös lisensointisopimuksen perusteella, palvelun käyttäjien palveluun lataaman sisällön käyttöön palvelussaan, kyseisten lupien olisi katettava myös palveluntarjoajille annetun luvan soveltamisalan piiriin kuuluvat käyttäjän suorittamat tekijänoikeuden kannalta merkityksselliset teot, mutta ainoastaan niissä tapauksissa, joissa nämä käyttäjät toimivat ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kuten jakavat sisältöään voittoa tavoittelematta, tai joissa käyttäjien latauksista palveluun syntyneet tulot eivät ole merkittäviä suhteessa tekijänoikeuden kannalta merkityksellisiin käyttäjien tekoihin, jotka tällaiset luvat kattavat. Kun oikeudenhaltijat ovat nimenomaisesti antaneet käyttäjille luvan ladata teoksia tai muuta suojattua aineistoa verkkosisällönjakopalveluun ja saattaa niitä siellä saataviin, palveluntarjoajan yleisölle välittäminen on luvallista oikeudenhaltijan antaman luvan soveltamisalalla. Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien eduksi ei kuitenkaan pitäisi tehdä sellaista olettamaa, että niiden käyttäjät ovat hankkineet kaikki asiaankuuluvat oikeudet.

(70) Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa toteuttamat toimet eivät saisi rajoittaa tekijänoikeutta koskevien poikkeusten tai rajoitusten soveltamista, eivät etenkään niiden, joilla taataan käyttäjien ilmaisunvapaus. Käyttäjien olisi sallittava ladata palveluun ja asettaa saataviin sisältöä, jonka käyttäjät ovat luoneet lainausta, arvostelua, selostusta, karikatyyriä, parodiaa tai pastissia koskevia erityistarkoituksia varten. Tämä on erityisen tärkeää, jotta voidaan löytää tasapaino Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, määrättyjen perusoikeuksien, erityisesti sananvapaus ja taiteen vapaus, ja omistusoikeuden, mukaan lukien teollis- ja tekijänoikeudet, välillä. Kyseiset poikkeukset ja rajoitukset olisi näin ollen tehtävä pakollisiksi, jotta voitaisiin varmistaa, että käyttäjät saavat kaikkialla unionissa yhdenmukaisen suojan. On tärkeää varmistaa, että verkkosisällönjakopalveluiden tarjoajilla on käytössä vaikuttava valitus- ja oikeussuojamekanismi, jolla tuetaan käyttöä tällaisia erityistarkoituksia varten.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien olisi myös otettava käyttöön vaikuttavia ja nopeita valitus- ja oikeussuojamekanismeja, joiden avulla käyttäjät voivat valittaa palveluun tekemiensä latausten suhteen toteutetuista toimista, erityisesti silloin, kun he voisivat olla oikeutettuja tekijänoikeutta koskevaan poikkeukseen tai rajoitukseen sellaisen palveluun latauksen osalta, johon pääsy on estetty tai joka on poistettu. Tällaisten mekanismien mukaisesti esitetyt valitukset olisi käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä, ja niihin sovelletaan ihmisen tekemää

arviointia. Kun oikeudenhaltijat pyytävät palveluntarjoajia toteuttamaan toimia käyttäjien palveluun tekemien latausten suhteen, kuten estämään pääsy ladattuun sisältöön tai poistamaan ladattu sisältö, tällaisten oikeudenhaltijoiden olisi perusteltava pyyntönsä asianmukaisesti. Yhteistyö ei saisi johtaa yksittäisten käyttäjien tunnistamiseen eikä henkilötietojen käsittelyyn, paitsi kun se on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY ([15]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 ([16]) mukaista. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että käyttäjät voivat käyttää tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamekanismeja riitojen ratkaisemiseksi. Tällaisten mekanismien avulla riidat olisi voitava ratkaista puolueettomasti. Käyttäjien olisi lisäksi voitava kääntyä tuomioistuimen tai muun asiaankuuluvan oikeusviranomaisen puoleen vaatiakseen saada käyttää tekijänoikeutta tai lähioikeuksia koskevaa poikkeusta tai rajoitusta.

(71) Komission olisi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa mahdollisimman pian tämän direktiivin voimaantulon jälkeen järjestettävä sidosryhmien vuoropuhelua, jotta varmistetaan verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välisen yhteistyövelvoitteen yhdenmukainen soveltaminen ja voidaan määrittää parhaita käytäntöjä huolellista ammatinharjoittamista koskevia toimialan asianmukaisia vaatimuksia varten. Komission olisi tätä varten kuultava asiaankuuluvia sidosryhmiä, mukaan lukien käyttäjien järjestöt ja tekniikan tarjoajat, ja otettava huomioon kehitys markkinoilla. Käyttäjien järjestöjen olisi myös saatava tietoja toimista, joita verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat toteuttavat hallinnoidakseen sisältöä verkossa.

(72) Tekijät ja esittävät taiteilijat ovat lisenssin myöntäessään tai oikeutensa siirtäessään, myös omien yritystensä välityksellä, yleensä heikommassa sopimusasemassa korvausta vastaan tapahtuvassa hyödyntämisessä, ja nämä luonnolliset henkilöt tarvitsevat tällä direktiivillä säädetyn suojan voidakseen täysin hyödyntää unionin oikeuden nojalla yhdenmukaistettavia oikeuksia. Tätä suojan tarvetta ei esiinny silloin, kun sopimuskumppani toimii loppukäyttäjänä eikä hyödynnä teosta tai esitystä itse, mistä voisi olla kyse esimerkiksi tietynlaisissa työsopimuksissa.

(73) Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden korvauksen olisi oltava asianmukainen ja oikeasuhteinen lisensoitujen tai siirrettyjen oikeuksien tosiasialliseen tai mahdolliseen taloudelliseen arvoon nähden, kun otetaan huomioon tekijän tai esittävän taiteilijan panostus koko teoksessa tai muussa suojatussa aineistossa ja kaikki muut tapauksen olosuhteet, kuten markkinakäytännöt tai teoksen tosiasiallinen hyödyntäminen. Myös kertamaksu voi olla oikeasuhteinen korvaus, mutta tämä ei saisi olla pääsääntö. Jäsenvaltioilla olisi kunkin alan erityispiirteet huomioon ottaen oltava mahdollisuus määritellä kertamaksun soveltamista koskevia erityistapauksia. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti panna täytäntöön asianmukaisen ja oikeasuhteisen korvauksen periaate erilaisilla olemassa olevilla tai äskettäin käyttöön otetuilla mekanismeilla, joihin voivat sisältyä kollektiivinen sopiminen ja muut mekanismit, edellyttäen, että tällaiset mekanismit ovat sovellettavan unionin oikeuden mukaisia.

(74) Tekijät ja esittävät taiteilijat tarvitsevat tietoa arvioidakseen unionin oikeuden nojalla yhdenmukaistettujen oikeuksiensa taloudellisen arvon. Tästä on kyse erityisesti silloin, kun luonnolliset henkilöt myöntävät lisenssin tai siirtävät oikeudet korvausta vastaan tapahtuvaa hyödyntämistä varten. Tätä tarvetta ei esiinny silloin, kun hyödyntäminen on lakannut tai kun tekijä tai esittävä taiteilija on myöntänyt lisenssin suurelle yleisölle korvauksetta.

(75) Koska tekijät ja esittävät taiteilijat ovat lisenssin myöntäessään tai oikeutensa siirtäessään yleensä heikommassa sopimusasemassa, he tarvitsevat tietoa arvioidakseen oikeuksiensa jatkuneen taloudellisen arvon lisenssistä tai siirrosta saamaansa korvaukseen verrattuna, mutta usein he huomaavat avoimuudessa olevan puutteita. Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden korvaukseen sovellettavan järjestelmän avoimuuden ja tasapainon kannalta onkin tärkeää, että heidän sopimuskumppaninsa tai oikeudenomistajansa jakavat riittäviä ja täsmällisiä tietoja.

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

Tietojen olisi oltava ajantasaisia, jotta on mahdollista saada viimeaikaista tietoa, niiden olisi oltava teoksen tai esityksen hyödyntämisen kannalta merkityksellisiä, ja niiden olisi oltava tyhjentäviä niin, että ne kattavat kaikki tapauksen kannalta merkitykselliset tulonlähteet, mukaan lukien soveltuvin osin tuotemyyntitulot. Niin kauan kuin hyödyntäminen jatkuu, tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sopimuskumppanien olisi annettava heille saatavilla olevaa tietoa kaikista hyödyntämistavoista ja kaikista kyseeseen tulevista tuloista maailmanlaajuisesti niin säännöllisesti, kuin on kyseessä olevan alan kannalta tarkoituksenmukaista, mutta vähintään vuosittain. Tiedot olisi annettava tavalla, joka on tekijälle tai esittävälle taiteilijalle ymmärrettävä, ja niiden perusteella olisi voitava tosiasiallisesti arvioida kyseisten oikeuksien taloudellinen arvo. Avoimuusvelvoitetta olisi silti sovellettava vain silloin, kun on kyse tekijänoikeuden kannalta merkityksellisistä oikeuksista. Sellaisten henkilötietojen, kuten yhteystietojen ja korvausta koskevien tietojen, jotka ovat tarpeen, jotta tekijät ja esittävät taiteilijat voidaan pitää ajan tasalla heidän teostensa ja esitystensä hyödyntämisestä, käsittely olisi toteutettava asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

(76) Jotta voitaisiin varmistaa, että hyödyntämiseen liittyvät tiedot annetaan tekijöille ja esittäville taiteilijoille asiaankuuluvasti myös tapauksissa, joissa oikeudet on alilisensoitu muille osapuolille, jotka hyödyntävät oikeuksia, tällä direktiivillä annetaan tekijöille ja esittäville taiteilijoille oikeus pyytää merkityksellisiä lisätietoja oikeuksien hyödyntämisestä, mikäli ensimmäinen sopimuskumppani on antanut heille saatavilla olevat tiedot mutta nämä tiedot eivät ole riittäviä heidän oikeuksiensa taloudellisen arvon arvioimiseksi. Tämä pyyntö olisi joko osoitettava suoraan alilisenssinsaajalle tai tehtävä tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sopimuskumppanien välityksellä. Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sekä heidän sopimuskumppaniensa olisi voitava sopia jaettujen tietojen pitämisestä luottamuksellisina, mutta tekijöillä ja esittävillä taiteilijoilla olisi aina oltava mahdollisuus käyttää jaettuja tietoja tämän direktiivin mukaisten oikeuksiensa käyttämiseksi. Jäsenvaltioilla olisi unionin oikeuden mukaisesti oltava mahdollisuus säätää lisätoimenpiteistä, jotta varmistettaisiin avoimuus tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden kannalta.

(77) Jäsenvaltioiden olisi tässä direktiivissä säädettyä avoimuusvelvoitetta täytäntöön pannessaan otettava huomioon eri sisältötoimialojen erityispiirteet, kuten musiikkialan, audiovisuaalisen alan ja kustannusalan erityispiirteet, ja kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät olisi otettava mukaan päätettäessä tällaisista alakohtaisista velvoitteista. Tarvittaessa olisi otettava huomioon myös tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden panostuksen merkittävyys koko teokseen tai esitykseen. Kollektiivista sopimista olisi harkittava vaihtoehtona, jotta asiaankuuluvat sidosryhmät pääsevät sopimukseen avoimuudesta. Tällaisilla sopimuksilla olisi varmistettava tekijöille ja esittäville taiteilijoille saman tai korkeamman tasoinen avoimuus tässä direktiivissä säädettyihin vähimmäisvaatimuksiin verrattuna. Olemassa olevien raportointikäytäntöjen mukauttamiseksi avoimuusvelvoitteeseen olisi säädettävä siirtymäajasta. Avoimuusvelvoitetta ei pitäisi olla tarpeen soveltaa suhteessa sopimuksiin, jotka on tehty oikeudenhaltijoiden ja yhteishallinnointiorganisaatioiden, riippumattomien hallinnointiyhteisöjen tai muiden direktiivin 2014/26/EU täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan kuuluvien yhteisöjen välillä, sillä kyseisiin organisaatioihin tai yhteisöihin sovelletaan jo direktiivin 2014/26/EU 18 artiklan mukaisia avoimuusvelvoitteita. Direktiivin 2014/26/EU 18 artiklaa sovelletaan organisaatioihin, jotka hallinnoivat tekijänoikeutta tai lähioikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan puolesta näiden oikeudenhaltijoiden yhteisen edun mukaisesti. Erikseen neuvoteltujen sopimusten, jotka on tehty oikeudenhaltijoiden ja niiden oman etunsa mukaisesti toimivien sopimuskumppanien välillä, olisi kuitenkin kuuluttava tässä direktiivissä säädetyn avoimuusvelvoitteen soveltamisalaan.

(78) Tietyt unionin tasolla yhdenmukaistettujen oikeuksien hyödyntämistä koskevat sopimukset ovat pitkäaikaisia, jolloin tekijöille ja esittäville taiteilijoille ei juurikaan jää mahdollisuuksia neuvotella niitä uudelleen sopimuskumppaniensa tai oikeudenomistajiensa kanssa siinä tapauksessa, että oikeuksien taloudellinen arvo osoittautuu merkittävästi suuremmaksi, kuin on alun perin arvioitu. Tämän vuoksi olisi säädettävä korvauksen sovittelumekanismista tapauksissa, joissa alun perin lisenssin tai oikeuksien siirron nojalla sovittu korvaus jää selvästi suhteettoman pieneksi verrattuna tekijän tai esittävän taiteilijan sopimuskumppanin toteuttamasta teoksen myöhemmästä hyödyntämisestä tai esityksen tallentamisesta saatuihin merkityksellisiin tuloihin. Kaikki tapauksen kannalta merkitykselliset tulot, mukaan lukien soveltuvin osin tuotemyyntitulot, olisi otettava huomioon arvioitaessa, onko korvaus suhteettoman alhainen. Tilanteen arvioinnissa olisi otettava huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet, mukaan lukien tekijän tai esittävän taiteilijan panostus, samoin kuin eri sisältötoimialojen erityispiirteet ja korvauskäytännöt sekä se, perustuuko sopimus kollektiivisen sopimisen tuloksena tehtyyn sopimukseen. Kansallisen lainsäädännön mukaisesti unionin oikeutta noudattaen asianmukaisesti valtuutuksen saaneilla tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden edustajilla olisi oltava mahdollisuus avustaa yhtä tai useampaa tekijää tai esittävää taiteilijaa pyydettäessä sopimusten kohtuullistamista, jossa otettaisiin tarvittaessa huomioon myös muiden tekijöiden tai esittävien taiteilijoiden edut.

Näiden edustajien olisi suojattava edustettuina olevien tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden henkilöllisyys niin pitkäksi aikaa kuin mahdollista. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen korvauksen sovittelusta, tekijällä tai esittävällä taiteilijalla olisi oltava oikeus esittää vaateensa tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa viranomaisessa. Tällaista mekanismia ei pitäisi soveltaa sopimuksiin, joita tekevät direktiivin 2014/26/EU 3 artiklan a ja b alakohdassa määritellyt yhteisöt tai muut direktiivin 2014/26/EU täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan kuuluvat yhteisöt.

(79) Tekijät ja esittävät taiteilijat ovat usein haluttomia vaatimaan oikeuksiaan sopimuskumppaneiltaan tuomioistuimessa. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi säädettävä vaihtoehtoisesta riitojenratkaisumenettelystä, jolla käsitellään avoimuusvelvoitteisiin ja sopimuksen kohtuullistamismekanismiin liittyviä tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden tai heidän puolestaan toimivien edustajien vaatimuksia. Jäsenvaltioiden olisi tätä varten voitava joko perustaa uusi elin tai mekanismi taikka käyttää olemassa olevaa, tällä direktiivillä vahvistetut edellytykset täyttävää elintä riippumatta siitä, ovatko kyseiset elimet tai mekanismit toimialavetoisia tai julkisia, myös silloin, kun ne ovat osa kansallista tuomioistuinjärjestelmää. Jäsenvaltioiden olisi voitava joustavasti päättää, miten riitojenratkaisumenettelyn kustannukset olisi kohdennettava. Tällainen vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely ei saisi vaikuttaa osapuolten oikeuteen vaatia ja puolustaa oikeuksiaan tuomioistuinteitse.

(80) Kun tekijät ja esittävät taiteilijat lisensoivat tai siirtävät oikeutensa, he odottavat, että heidän teostaan tai esitystään hyödynnetään. Voi kuitenkin käydä niin, että teoksia tai esityksiä, joita koskevat oikeudet on lisensoitu tai siirretty, ei hyödynnetä lainkaan. Kun nämä oikeudet on siirretty yksinoikeudella, tekijät ja esittävät taiteilijat eivät voi kääntyä toisen kumppanin puoleen teostensa tai esitystensä hyödyntämiseksi. Tällaisessa tapauksessa tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden olisi voitava kohtuullisen ajan kuluttua hyödyntää oikeuksiensa peruuttamiseksi mekanismia, jolla he voivat siirtää tai lisensoida oikeutensa toiselle henkilölle. Koska teosten tai esitysten hyödyntäminen voi vaihdella aloittain, kansallisella tasolla voitaisiin vahvistaa erityissäännöksiä, joissa otetaan huomioon alojen, kuten audiovisuaalialan, tai teosten tai esitysten erityispiirteet, ja säätää etenkin peruuttamisoikeutta koskevista määräajoista. Jotta voitaisiin suojella lisenssinsaajien ja oikeuksien siirronsaajien oikeutettuja etuja ja estää väärinkäytökset ja kun otetaan huomioon, että tarvitaan tietty aika, ennen kuin teosta tai esitystä tosiasiallisesti hyödynnetään, tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden olisi voitava käyttää peruuttamisoikeutta tiettyjen menettelyvaatimusten mukaisesti ja vasta tietyn ajan kuluttua lisenssi- tai siirtosopimuksen tekemisestä. Jäsenvaltioiden olisi oltava mahdollista säännellä peruuttamisoikeuden käyttämistä, kun teoksilla tai esityksillä on enemmän kuin yksi tekijä tai esittävä taiteilija, yksilöllisten panostusten suhteellinen merkitys huomioon ottaen.

(81) Tässä direktiivissä säädettyjen avoimuutta, sopimuksen kohtuullistamismekanismia ja vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevien sopimusmääräysten olisi oltava luonteeltaan pakollisia, eikä osapuolten pitäisi voida poiketa näistä sopimusmääräyksistä, riippumatta siitä, sisältyvätkö ne tekijöiden, esittävien taiteilijoiden ja niiden sopimuskumppanien välisiin sopimuksiin tai kyseisten kumppanien ja kolmansien osapuolten välisiin sopimuksiin, kuten salassapitosopimuksiin. Tästä seuraa, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 ([17]) 3 artiklan 4 kohdassa vahvistettuja sääntöjä olisi sovellettava siten, että jos kaikki muut sovellettavaa lakia valittaessa tilanteeseen liittyvät seikat liittyvät yhteen tai useampaan jäsenvaltioon, se, että osapuolet valitsevat sovellettavaksi laiksi muun kuin jonkin jäsenvaltion lain, ei rajoita tässä direktiivissä säädettyjen avoimuutta, sopimuksen kohtuullistamismekanismia ja vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevien sopimusmääräysten, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön tuomioistuinjäsenvaltiossa, soveltamista.

(82) Mitään tässä direktiivissä ei saisi tulkita niin, että sillä estettäisiin unionin tekijänoikeuslainsäädännön mukaisten yksinoikeuksien haltijoita antamasta lupaa teostensa tai muun suojatun aineistonsa käyttöön maksutta, esimerkiksi ei-yksinomaisilla ilmaisilla lisensseillä minkä tahansa käyttäjän hyödyksi.

(83) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli unionin tekijänoikeudellisen kehyksen tiettyjen näkökohtien nykyaikaistamista niin, että otetaan huomioon tekniikan kehitys ja suojatun sisällön uudet levityskanavat sisämarkkinoilla, vaan se voidaan toiminnan laajuuden, vaikutusten ja rajatylittävän ulottuvuuden vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6).

unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(84) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Sen vuoksi tätä direktiiviä olisi tulkittava ja sovellettava näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.

(85) Tämän direktiivin mukaisesti tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä olisi kunnioitettava perusoikeuksia, mukaan lukien perusoikeuskirjan 7 artiklan mukainen oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen ja 8 artiklan mukainen oikeus henkilötietojen suojaan, ja siinä on noudatettava direktiiviä 2002/58/EY ja asetusta (EU) 2016/679.

(86) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman ([18]) mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I OSASTO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tällä direktiivillä vahvistetaan säännöt, joilla pyritään yhdenmukaistamaan edelleen tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa unionin lainsäädäntöä sisämarkkinoilla niin, että otetaan huomioon erityisesti suojatun sisällön digitaalinen ja rajatylittävä käyttö. Siinä myös vahvistetaan säännöt, jotka koskevat tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevia poikkeuksia ja rajoituksia, lisenssien helpottamista sekä säännöt, joilla pyritään varmistamaan toimivat markkinat teosten ja muun suojatun aineiston hyödyntämistä varten.

2. Muissa kuin 24 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tämä direktiivi ei aiheuta muutoksia eikä millään tavoin vaikuta tällä alalla voimassa olevissa direktiiveissä ja erityisesti direktiiveissä 96/9/EY, 2000/31/EY, 2001/29/EY, 2006/115/EY, 2009/24/EY, 2012/28/EU ja 2014/26/EU vahvistettuihin sääntöihin.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1) ’tutkimusorganisaatiolla’ yliopistoa, sen kirjastot mukaan lukien, tutkimuslaitosta tai muuta yhteisöä, jonka ensisijaisena tavoitteena on tehdä tieteellistä tutkimusta tai harjoittaa koulutustoimintaa, johon liittyy myös tieteellisen tutkimuksen tekeminen,

   a) voittoa tavoittelematta tai investoimalla uudelleen kaikki voitot tieteelliseen tutkimukseensa; tai

   b) toteuttamalla jäsenvaltion tunnustamaa yleisen edun mukaista tehtävää,

   siten, että tällaisessa organisaatiossa ratkaisevaa vaikutusvaltaa käyttävällä yrityksellä ei voi olla etuuskohtelun mukaista pääsyä tällaisen tieteellisen tutkimuksen tuottamiin tuloksiin;

2) ’tekstin- ja tiedonlouhinnalla’ automaattista analyysitekniikkaa, jonka tarkoituksena on analysoida digitaalisessa muodossa olevaa tekstiä ja dataa tietojen, esimerkiksi muttei yksinomaan mallien, suuntausten tai korrelaatioiden, tuottamiseksi;

3) ’kulttuuriperintölaitoksella’ yleisölle avointa kirjastoa tai museota, arkistoa tai elokuva- tai äänitearkistoa;

([18]) EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

4) ’lehtijulkaisulla’ kokoelmaa, joka koostuu pääasiassa luonteeltaan journalistisista kirjallisista teoksista, mutta johon voi sisältyä myös muita teoksia tai muuta suojattua aineistoa ja

   a) joka muodostaa erillisen numeron kausittain ilmestyvässä tai säännöllisesti päivitettävässä yhden otsikon alaisessa julkaisussa, kuten sanomalehdessä tai yleis- tai erikoisaikakauslehdessä;

   b) jonka tarkoituksena on antaa suurelle yleisölle uutisiin tai muihin aiheisiin liittyvää tietoa; ja

   c) joka julkaistaan missä tahansa viestimessä palveluntarjoajan aloitteesta, toimituksellisella vastuulla ja valvonnassa.

   Tieteellisiin tai akateemisiin tarkoituksiin julkaistavat kausijulkaisut, kuten tiedejulkaisut, eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja lehtijulkaisuja;

5) ’tietoyhteiskunnan palvelulla’ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua palvelua;

6) ’verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajalla’ sellaisen tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa, jonka päätarkoituksena tai yhtenä päätarkoituksena on säilyttää suuri määrä käyttäjiensä palveluun lataamia tekijänoikeudella suojattuja teoksia tai muuta suojattua aineistoa, jotka palvelu organisoi ja joita se promotoi voitontavoittelua varten, ja antaa yleisölle pääsy niihin.

   Voittoa tavoittelemattomien verkkoensyklopedioiden, voittoa tavoittelemattomien koulutusalan tai tieteellisten tietovarastojen sekä avoimen lähdekoodin ohjelmistojen kehitys- ja jakoalustojen kaltaisten palvelujen tarjoajat, direktiivissä (EU) 2018/1972 määriteltyjen sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat, verkossa toimivat markkinapaikat sekä yritystenväliset pilvipalvelut ja pilvipalvelut, joihin käyttäjät voivat ladata sisältöä omaan käyttöönsä, eivät ole tässä direktiivissä tarkoitettuja ’verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajia’.

II OSASTO

TOIMENPITEET POIKKEUSTEN JA RAJOITUSTEN MUKAUTTAMISEKSI DIGITAALISEEN JA RAJATYLITTÄVÄÄN YMPÄRISTÖÖN

3 artikla

Tekstin- ja tiedonlouhinta tieteellistä tutkimusta varten

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa ja tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, kun kyseessä on kappaleen valmistaminen ja kopiointi, joita tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset toteuttavat suorittaakseen tieteellistä tutkimusta varten tekstin- ja tiedonlouhintaa teoksista tai muusta suojatusta aineistosta, joihin niillä on laillinen pääsy.

2. Teoksista tai muusta suojatusta aineistosta 1 kohtaa noudattaen valmistetut kappaleet ja kopiot on säilytettävä asianmukaista suojaustasoa käyttäen, ja niitä voidaan säilyttää tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien tutkimustulosten todentamiseen.

3. Oikeudenhaltijoiden on voitava soveltaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan niiden verkkojen ja tietokantojen turvallisuus ja eheys, joissa teoksia tai muuta suojattua aineistoa säilytetään. Tällaiset toimenpiteet eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

4. Jäsenvaltioiden on kannustettava oikeudenhaltijoita sekä tutkimusorganisaatioita ja kulttuuriperintölaitoksia määrittelemään 2 kohdassa tarkoitetun velvoitteen ja 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista koskevia yhteisesti sovittuja parhaita käytäntöjä.

4 artikla

Tekstin- ja tiedonlouhintaa koskeva poikkeus tai rajoitus

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta tai rajoituksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, kun kyseessä on kappaleen valmistaminen ja kopiointi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten teoksista ja muusta suojatusta aineistosta, joihin on laillinen pääsy.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti valmistettuja kappaleita ja kopioita voidaan säilyttää niin kauan, kuin tekstin- ja tiedonlouhintaa varten on tarpeen.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta tai rajoitusta sovelletaan edellyttäen, että oikeudenhaltijat eivät ole nimenomaisesti pidättäneet oikeuksiaan kyseisessä kohdassa tarkoitettuun teosten ja muun suojatun aineiston käyttöön asianmukaisella tavalla, kuten koneluettavilla keinoilla, kun kyseessä on verkossa yleisön saataviin saatettu sisältö.

4. Tämä artikla ei vaikuta tämän direktiivin 3 artiklan soveltamiseen.

5 artikla

Teosten ja muun suojatun aineiston käyttö digitaalisessa ja rajatylittävässä opetustoiminnassa

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta tai rajoituksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a, b, d ja e alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 ja 3 artiklassa ja direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, jotta sallitaan teosten ja muun suojatun aineiston digitaalinen käyttö yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen, siltä osin kuin käyttö on perusteltua tavoiteltavan ei-kaupallisen tarkoituksen vuoksi, edellyttäen, että

a) tällainen käyttö tapahtuu oppilaitoksen vastuulla sen tiloissa tai muissa paikoissa taikka suojatussa sähköisessä ympäristössä, johon ainoastaan oppilaitoksen oppilailla tai opiskelijoilla ja opetushenkilöstöllä on pääsy; ja

b) tällaisen käytön yhteydessä mainitaan lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi.

2. Sen estämättä, mitä 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdan nojalla hyväksyttyä poikkeusta tai rajoitusta ei sovelleta tai sitä ei sovelleta suhteessa tiettyihin käyttötarkoituksiin taikka tietyntyyppisiin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon, kuten ensisijaisesti koulutusmarkkinoille tarkoitettuun materiaaliin tai nuotteihin, siltä osin kuin markkinoilla on helposti saatavilla soveltuvia lisenssejä, joilla annetaan lupa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin ja jotka kattavat oppilaitosten tarpeet ja erityispiirteet.

Jäsenvaltioiden, jotka päättävät hyödyntää tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin luvan antavat lisenssit ovat asianmukaisesti oppilaitosten saatavilla ja niiden näkyvillä.

3. Teosten ja muun suojatun aineiston käyttö yksinomaan opetuksen havainnollistamiseen suojatuissa sähköisissä ympäristöissä tämän artiklan nojalla annettuja kansallisia säännöksiä noudattaen katsotaan tapahtuvaksi yksinomaan siinä jäsenvaltiossa, johon oppilaitos on sijoittautunut.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen teostensa tai muun suojatun aineistonsa 1 kohdan mukaisesta käytöstä.

6 artikla

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, jotta kulttuuriperintölaitokset voivat valmistaa kopioita kokoelmiinsa pysyvästi kuuluvista teoksista tai muusta suojatusta aineistosta missä tahansa muodossa tai millä tahansa välineellä tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston säilyttämiseksi ja siltä osin, kuin se on tarpeen tällaista säilyttämistä varten.

7 artikla

Yhteiset säännökset

1. Edellä 3, 5 ja 6 artiklassa säädettyjen poikkeusten vastaiset sopimusehdot ovat täytäntöönpanokelvottomia.

2. Direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 5 kohtaa sovelletaan tässä osastossa säädettyihin poikkeuksiin ja rajoituksiin. Direktiivin 2001/29/EY 6 artiklan 4 kohdan ensimmäistä, kolmatta ja viidettä alakohtaa sovelletaan tämän direktiivin 3–6 artiklaan.

III OSASTO

TOIMENPITEET LISENSOINTIKÄYTÄNTÖJEN PARANTAMISEKSI JA SISÄLLÖN LAAJEMMAN SAATAVUUDEN VARMISTAMISEKSI

1 LUKU

Kaupallisesta jakelusta poistuneet teokset ja muu suojattu aineisto

8 artikla

Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten ja muun suojatun aineiston käyttö kulttuuriperintölaitoksissa

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yhteishallinnointiorganisaatio voi oikeudenhaltijoiden antamien valtuutustensa mukaisesti tehdä ei-yksinomaisen lisenssisopimuksen ei-kaupallisiin tarkoituksiin kulttuuriperintölaitoksen kanssa laitoksen kokoelmiin pysyvästi kuuluvia kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia tai muuta suojattua aineistoa koskevasta kappaleen valmistamisesta, levityksestä, yleisölle välittämisestä tai yleisön saataviin saattamisesta riippumatta siitä, ovatko kaikki lisenssin kattamat oikeudenhaltijat antaneet yhteishallinnointiorganisaatiolle valtuutuksen, edellyttäen, että

a) yhteishallinnointiorganisaatio on valtuutustensa perusteella oikeudenhaltijoiden suhteen riittävän edustava kyseessä olevan teosten tai muun suojatun aineiston tyypin ja lisenssin kohteena olevien oikeuksien suhteen; ja

b) kaikille oikeudenhaltijoille taataan tasapuolinen kohtelu lisenssin ehtojen osalta.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä poikkeuksesta tai rajoituksesta direktiivin 96/9/EY 5 artiklan a, b, d ja e alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa, direktiivin 2001/29/EY 2 ja 3 artiklassa, direktiivin 2009/24/EY 4 artiklan 1 kohdassa sekä tämän direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin, jotta kulttuuriperintölaitokset voivat ei-kaupallisiin tarkoituksiin saattaa saataviin kokoelmiinsa pysyvästi kuuluvia kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia tai muuta suojattua aineistoa, edellyttäen, että

a) mainitaan tekijän tai muun tunnistettavissa olevan oikeudenhaltijan nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi; ja

b) tällaiset teokset tai muu suojattu aineisto asetetaan saataville ei-kaupallisilla verkkosivustoilla.

3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 2 kohdassa säädettyä poikkeusta tai rajoitusta sovelletaan ainoastaan niihin teosten tai muun suojatun aineiston tyyppeihin, joita varten ei ole olemassa yhteishallinnointiorganisaatiota, joka täyttää 1 kohdan a alakohdassa säädetyt edellytykset.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kaikki oikeudenhaltijat voivat milloin tahansa helposti ja vaikuttavasti sulkea teoksensa tai muun suojatun aineistonsa 1 kohdassa säädetyn lisensointimekanismin ulkopuolelle taikka 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisen ulkopuolelle, joko yleisesti tai erityistapauksissa, myös lisenssisopimuksen tekemisen tai kyseisen käytön alkamisen jälkeen.

5. Teos tai muu suojattu aineisto katsotaan kaupallisesta jakelusta poistuneeksi, kun voidaan vilpittömässä mielessä olettaa, että koko teos tai muu suojattu aineisto ei ole yleisön saatavissa tavanomaisten kaupan kanavien välityksellä sen jälkeen, kun on toteutettu kohtuullisia toimia sen määrittämiseksi, onko se yleisön saatavissa.

Jäsenvaltiot voivat säätää erityisvaatimuksista, kuten aikarajasta, sen määrittämiseksi, voidaanko teokset ja muu suojattu aineisto lisensoida 1 kohdan mukaisesti tai voidaanko niitä käyttää 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen nojalla. Tällaisissa vaatimuksissa ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen ja kohtuullista, eikä niillä saa sulkea pois mahdollisuutta määrittää teosten tai muun suojatun aineiston joukko kaupallisesta jakelusta poistuneeksi, kun on kohtuullista olettaa, että kaikki teokset tai muu suojattu aineisto ovat poistuneet kaupallisesta jakelusta.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdassa tarkoitetut lisenssit haetaan yhteishallinnointiorganisaatiolta, joka on edustava siinä jäsenvaltiossa, johon kulttuuriperintölaitos on sijoittautunut.

7. Tätä artiklaa ei sovelleta kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston joukkoihin, jos 5 kohdassa tarkoitettujen kohtuullisten toimien perusteella on näyttöä siitä, että tällaiset joukot koostuvat valtaosin seuraavista:

a) teokset tai muu suojattu aineisto, jotka on julkaistu ensimmäisen kerran jossakin kolmannessa maassa tai, jos niitä ei ole julkaistu, yleisradioitu ensimmäisen kerran jossakin kolmannessa maassa, lukuun ottamatta elokuvateoksia tai audiovisuaalisia teoksia;

b) elokuvateokset tai audiovisuaaliset teokset, joiden tuottajalla on päätoimipaikka tai vakituinen asuinpaikka jossakin kolmannessa maassa; tai

c) kolmansien maiden kansalaisten teokset tai muu suojattu aineisto, kun jäsenvaltiota tai kolmatta maata ei ole pystytty määrittämään a ja b alakohdan mukaisesti kohtuullisten toimien jälkeen.

Ensimmäisestä alakohdasta poiketen tätä artiklaa sovelletaan, jos yhteishallinnointiorganisaatio on 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla riittävän edustava asianomaisen kolmannen maan oikeudenhaltijoiden suhteen.

9 artikla

Rajatylittävä käyttö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 artiklan mukaisesti myönnetyillä lisensseillä voidaan sallia kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston käyttö kulttuuriperintölaitoksissa missä tahansa jäsenvaltiossa.

2. Teosten tai muun suojatun aineiston käyttö 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen nojalla katsotaan tapahtuvaksi yksinomaan siinä jäsenvaltiossa, johon kyseisen käytön toteuttava kulttuuriperintölaitos on sijoittautunut.

10 artikla

Tiedottamistoimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiedot, joita kulttuuriperintölaitokset, yhteishallinnointiorganisaatiot tai asiaankuuluvat viranomaiset antavat sellaisten kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten tai muun suojatun aineiston tunnistamiseksi, jotka 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti myönnetty lisenssi kattaa tai joita käytetään 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen nojalla, sekä tiedot oikeudenhaltijoiden käytössä olevista 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehdoista ja, niin pian kuin ne ovat saatavilla ja jos ne ovat merkityksellisiä, tiedot lisenssisopimuksen osapuolista, sen kattamista alueista ja käyttötarkoituksista asetetaan pysyvästi, helposti ja vaikuttavasti saataville yhteen julkiseen verkkoportaaliin vähintään kuusi kuukautta ennen, kuin teokset tai muu suojattu aineisto levitetään, välitetään yleisölle tai saatetaan yleisön saataviin lisenssin mukaisesti taikka poikkeuksen tai rajoituksen nojalla.

Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto perustaa portaalin ja hallinnoi sitä asetuksen (EU) N:o 386/2012 mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että jos se oikeudenhaltijoiden yleisen tietoisuuden kannalta on tarpeen, toteutetaan tiedottamista koskevia aiheellisia lisätoimenpiteitä, jotka koskevat 8 artiklan mukaista yhteishallinnointiorganisaatioiden mahdollisuutta lisensoida teoksia tai muuta suojattua aineistoa, myönnettyjä lisenssejä, 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen mukaista käyttöä ja 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja oikeudenhaltijoiden käytössä olevia vaihtoehtoja.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut tiedottamista koskevat aiheelliset toimenpiteet on toteutettava siinä jäsenvaltiossa, jossa lisenssiä haetaan 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tai, jos on kyseessä 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen tai rajoituksen mukainen käyttö, siinä jäsenvaltiossa, johon kulttuuriperintölaitos on sijoittautunut. Jos on näyttöä, kuten teosten tai muun suojatun aineiston alkuperä, siitä, että oikeudenhaltijoiden tietoisuutta voitaisiin tehokkaammin lisätä muissa jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa, tällaisten tiedottamistoimenpiteiden on katettava myös kyseiset jäsenvaltiot ja kolmannet maat.

11 artikla

Sidosryhmien vuoropuhelu

Jäsenvaltioiden on kuultava oikeudenhaltijoita, yhteishallinnointiorganisaatioita ja kulttuuriperintölaitoksia kullakin alalla, ennen kuin vahvistetaan erityisvaatimuksia 8 artiklan 5 kohdan nojalla, ja kannustettava säännölliseen vuoropuheluun käyttäjiä ja oikeudenhaltijoita edustavien organisaatioiden, mukaan lukien yhteishallinnointiorganisaatiot, ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien organisaatioiden välillä alakohtaisesti, edistettävä 8 artiklan 1 kohdassa säädettyjen lisensointimekanismien merkityksellisyyttä ja käytettävyyttä sekä varmistettava, että tässä luvussa tarkoitetut oikeudenhaltijoiden suojakeinot ovat vaikuttavia.

2 LUKU

Toimenpiteet kollektiivisen lisensoinnin helpottamiseksi

12 artikla

Vaikutukseltaan laajennettu kollektiivinen lisensointi

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, siltä osin kuin kyseessä on käyttö niiden alueella ja jollei tässä artiklassa säädetyistä suojakeinoista muuta johdu, että kun direktiivin 2014/26/EU täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan kuuluva yhteishallinnointiorganisaatio oikeudenhaltijoiden antamien valtuutustensa mukaisesti tekee lisensointisopimuksen teosten tai muun suojatun aineiston hyödyntämisestä

a) tällainen sopimus voidaan laajentaa koskemaan sellaisten oikeudenhaltijoiden oikeuksia, jotka eivät ole valtuuttaneet kyseistä yhteishallinnointiorganisaatiota edustamaan itseään siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla; tai

b) tällaisen sopimuksen suhteen organisaatiolla on laillinen valtuutus tai sen oletetaan edustavan oikeudenhaltijoita, jotka eivät ole antaneet organisaatiolle valtuutusta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettua lisensointimekanismia sovelletaan ainoastaan tarkasti määritellyillä käyttöalueilla, joilla lupien saaminen oikeudenhaltijoilta erikseen on tyypillisesti siinä määrin työlästä ja epäkäytännöllistä, että vaadittavan lisensointitransaktion toteutuminen on käytön taikka kyseisen tyyppisten teosten tai muun suojatun aineiston kohteiden luonteen vuoksi epätodennäköistä, ja niiden on varmistettava, että tällaisella lisensointimekanismilla suojataan oikeudenhaltijoiden oikeutetut edut.

3. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on säädettävä seuraavista suojakeinoista:

a) yhteishallinnointiorganisaatio on valtuutustensa perusteella riittävän edustava oikeudenhaltijoiden suhteen kyseessä olevassa teosten tai muun suojatun aineiston tyypissä ja lisenssin kohteena olevien oikeuksien suhteen kyseisessä jäsenvaltiossa;

b) kaikille oikeudenhaltijoille taataan tasapuolinen kohtelu, myös lisenssin ehtojen osalta;

c) oikeudenhaltijat, jotka eivät ole antaneet valtuutusta lisenssin myöntävälle organisaatiolle, voivat milloin tahansa helposti ja vaikuttavasti sulkea teoksensa tai muun suojatun aineistonsa tämän artiklan mukaisesti perustetun lisensointimekanismin ulkopuolelle; ja

d) toteutetaan kohtuullisen pituisen ajan, ennen kuin teoksia tai muuta suojattua aineistoa käytetään lisenssin nojalla oikeudenhaltijoihin kohdistuvia aiheellisia tiedottamistoimenpiteitä, jotka koskevat yhteishallinnointiorganisaation mahdollisuutta lisensoida teoksia tai muuta suojattua aineistoa, sitä, että lisensointi tapahtuu tämän artiklan mukaisesti, ja c alakohdassa tarkoitettuja oikeudenhaltijoiden käytössä olevia vaihtoehtoja. Tiedottamistoimenpiteiden on oltava vaikuttavia ilman, että niistä tarvitsee ilmoittaa kullekin oikeudenhaltijalle erikseen.

4. Tämä artikla ei vaikuta vaikutukseltaan laajennettujen kollektiivisen lisensoinnin mekanismien soveltamiseen muiden unionin oikeuden säännösten mukaisesti, mukaan lukien säännökset, joilla poikkeukset tai rajoitukset sallitaan.

Tätä artiklaa ei sovelleta oikeuksien pakolliseen kollektiiviseen hallinnointiin.

Direktiivin 2014/26/EU 7 artiklaa sovelletaan tässä artiklassa säädettyyn lisensointimekanismiin.

5. Jos jäsenvaltio säätää kansallisessa lainsäädännössään tämän artiklan mukaisesta lisensointimekanismista, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle asiaa koskevien kansallisten säännösten soveltamisala, niiden lisenssien tarkoitukset ja tyypit, jotka kyseisten säännösten nojalla voidaan ottaa käyttöön, lisenssejä kyseisen lisensointimekanismin mukaisesti myöntävien organisaatioiden yhteystiedot sekä se, miten voi saada tietoa lisensoinnista ja 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetuista oikeudenhaltijoiden käytössä olevista vaihtoehdoista. Komissio julkaisee nämä tiedot.

6. Tämän artiklan 5 kohdan mukaisesti saatujen tietojen ja direktiivin 2001/29/EY 12 artiklan 3 kohdalla perustetussa yhteyskomiteassa käytyjen keskustelujen perusteella komissio antaa viimeistään 10 päivänä huhtikuuta 2021 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen lisensointimekanismien käytöstä unionissa, niiden vaikutuksesta lisensointiin ja oikeudenhaltijoihin, myös oikeudenhaltijoihin, jotka eivät ole lisenssejä myöntävän organisaation jäseniä tai jotka ovat muun jäsenvaltion kansalaisia tai asuvat muussa jäsenvaltiossa, niiden vaikuttavuudesta kulttuurisisällön levittämisen helpottamisessa sekä vaikutuksesta sisämarkkinoihin, mukaan lukien rajatylittävä palvelujen tarjoaminen ja kilpailu. Kyseiseen kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus, myös tällaisten kansallisten mekanismien rajatylittävän vaikutuksen osalta.

3 LUKU

Pääsy audiovisuaalisiin teoksiin ja niiden saatavuus tilausvideoalustoilla

13 artikla

Neuvottelumekanismi

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että osapuolet, joilla on oikeuksien lisensointiin liittyviä vaikeuksia, kun ne pyrkivät sopimukseen audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa, voivat saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijoilta. Jäsenvaltion tämän artiklan soveltamiseksi perustaman tai nimeämän puolueettoman elimen ja sovittelijoiden on tarjottava osapuolille apua niiden neuvotteluissa ja autettava osapuolia pääsemään sopimukseen, tapauksen mukaan myös esittämällä niille ehdotuksia.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu elin tai sovittelijat viimeistään 7 päivänä kesäkuuta 2021. Kun jäsenvaltiot ovat päättäneet käyttää sovittelua, komissiolle annettavassa ilmoituksessa on oltava ainakin lähde, josta voi saada merkityksellisiä tietoja kyseessä olevista sovittelijoista, jos sellainen on saatavilla.

4 LUKU

Tekijänoikeuksista vapaat (public domain) kuvataiteen teokset

14 artikla

Tekijänoikeuksista vapaat (public domain) kuvataiteen teokset

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kun kuvataiteen teoksen suojan voimassaoloaika on päättynyt, tällaisen teoksen toisintamisesta syntyvään aineistoon ei voi kohdistua tekijänoikeutta tai lähioikeuksia, paitsi jos kyseisen toisintamisen tuloksena syntyvä aineisto on omaperäinen siinä merkityksessä, että se on tekijänsä henkinen luomus.

IV OSASTO

TOIMENPITEET TEKIJÄNOIKEUDEN KANNALTA TOIMIVIEN MARKKINOIDEN SAAVUTTAMISEKSI

1 LUKU

Oikeudet julkaisuihin

15 artikla

Lehtijulkaisujen suoja verkkokäytössä

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneilla lehtijulkaisujen kustantajilla on direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa ja 3 artiklan 2 kohdassa säädetyt oikeudet tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toimesta tapahtuvan niiden lehtijulkaisujen verkkokäytön osalta.

Ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä oikeuksia ei sovelleta yksittäisten käyttäjien lehtijulkaisujen yksityiseen tai ei-kaupalliseen käyttöön.

Ensimmäisen alakohdan nojalla myönnettävä suoja ei koske hyperlinkittämistä.

Ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä oikeuksia ei sovelleta, kun kyseessä on lehtijulkaisun yksittäisten sanojen tai hyvin lyhyiden otteiden käyttö.

2. Edellä 1 kohdassa säädetyt oikeudet eivät aiheuta muutoksia eivätkä millään tavoin vaikuta tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille unionin oikeudessa säädettyihin oikeuksiin, jotka koskevat lehtijulkaisuihin sisällytettyjä teoksia ja muuta suojattua aineistoa. Edellä 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin ei voida vedota kyseisiä tekijöitä ja muita oikeudenhaltijoita vastaan, eivätkä ne erityisesti voi poistaa heiltä oikeutta hyödyntää teoksiaan ja muuta suojattua aineistoaan riippumatta lehtijulkaisusta, johon ne on sisällytetty.

Kun teos tai muu suojattu aineisto sisällytetään lehtijulkaisuun ei-yksinomaisen lisenssin perusteella, 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin ei voida vedota muiden luvan saaneiden käyttäjien toteuttaman käytön kieltämiseksi. Edellä 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin ei voida vedota sellaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytön kieltämiseksi, joiden suoja on päättynyt.

3. Direktiivin 2001/29/EY 5–8 artiklaa ja direktiiviä 2012/28/EU ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2017/1564 ([19]) sovelletaan soveltuvin osin tämän artiklan 1 kohdassa säädettyihin oikeuksiin.

4. Edellä 1 kohdassa säädetyt oikeudet lakkaavat kahden vuoden kuluttua lehtijulkaisun julkaisemisesta. Kyseinen suoja-aika lasketaan kyseisen lehtijulkaisun julkaisupäivää seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä.

Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta lehtijulkaisuihin, jotka on julkaistu ensimmäisen kerran ennen 6 päivää kesäkuuta 2019.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että lehtijulkaisuun sisällytettyjen teosten tekijät saavat asianmukaisen osuuden tuloista, joita lehtikustantajat saavat tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toteuttamasta lehtijulkaisujensa käytöstä.

16 artikla

Sopivaa hyvitystä koskevat vaatimukset

Jäsenvaltiot voivat säätää, että kun tekijä on siirtänyt tai lisensoinut oikeuden kustantajalle, tällainen siirto tai lisenssi muodostaa riittävän oikeusperustan siihen, että kustantajalla on oikeus osuuteen hyvityksestä, joka koskee teoksen käyttöä siirrettyä tai lisensoitua oikeutta koskevan poikkeuksen tai rajoituksen nojalla.

Ensimmäinen kohta ei rajoita jäsenvaltioiden olemassa olevia ja tulevia järjestelyjä, jotka koskevat oikeuksia lainata yleisölle.

2 LUKU

Tietty suojatun sisällön käyttö verkkopalveluissa

17 artikla

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien toteuttama suojatun sisällön käyttö

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa tässä direktiivissä tarkoitetun yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen, kun se antaa yleisölle pääsyn käyttäjiensä palveluun lataamiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin tai muuhun suojattuun aineistoon.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajan on sen vuoksi saatava lupa direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta oikeudenhaltijoilta, esimerkiksi tekemällä lisensointisopimus, jotta se voi välittää teokset tai muun suojatun aineiston yleisölle tai saattaa ne yleisön saataviin.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja saa luvan, esimerkiksi lisensointisopimuksen tekemisen perusteella, kyseinen lupa kattaa myös palvelujen käyttäjien suorittamia direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tekoja silloin, kun he eivät toimi kaupallisin perustein tai kun heidän toimintansa ei tuota merkittäviä tuloja.

3. Kun verkkosisällönjakopalvelujen tarjoaja suorittaa yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen tässä artiklassa säädetyin edellytyksin, direktiivin 2000/31/EY 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä vastuun rajoitusta ei sovelleta tämän artiklan soveltamisalaan kuuluviin tilanteisiin.

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1564, annettu 13 päivänä syyskuuta 2017, tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston tietyistä sallituista käyttötarkoituksista sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 242, 20.9.2017, s. 6).

Tämän kohdan ensimmäinen alakohta ei vaikuta direktiivin 2000/31/EY 14 artiklan 1 kohdan mahdolliseen soveltamiseen kyseisiin palveluntarjoajiin tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolella jäävissä tarkoituksissa.

4. Jos lupaa ei myönnetä, verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ovat vastuussa tekijänoikeudella suojattujen teosten ja muun suojatun aineiston luvattomasta yleisölle välittämisestä, mukaan lukien tekijänoikeudella suojattujen teosten ja muun suojatun aineiston saattaminen yleisön saataville, paitsi jos palveluntarjoajat osoittavat, että ne ovat

a) toteuttaneet toimia parhaansa mukaan saadakseen luvan ja

b) toteuttaneet toimia parhaansa mukaan huolellista ammatinharjoittamista koskevien toimialan korkeatasoisten vaatimusten mukaisesti varmistaakseen, että tietyt teokset ja muu suojattu aineisto, joista oikeudenhaltijat ovat antaneet palveluntarjoajille merkitykselliset ja tarvittavat tiedot, eivät ole saatavissa; ja joka tapauksessa

c) toimineet oikeudenhaltijoilta riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevien teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämiseksi tai niiden poistamiseksi verkkosivustoiltaan sekä toteuttaneet parhaansa mukaan b alakohdan mukaisesti toimia estääkseen niiden tulevat lataukset palveluun.

5. Määritettäessä, onko palveluntarjoaja noudattanut 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, ja suhteellisuusperiaatteen valossa on otettava huomioon muun muassa seuraavat seikat:

a) palvelun tyyppi, yleisö ja koko sekä palvelun käyttäjien palveluun lataamien teosten tai muun suojatun aineiston tyyppi; ja

b) soveltuvien ja vaikuttavien keinojen saatavuus ja niiden kustannukset palveluntarjoajille.

6. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kun on kyse uusista verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajista, joiden palvelut ovat olleet yleisön saatavissa unionissa alle kolmen vuoden ajan ja joiden vuosiliikevaihto on alle 10 miljoonaa euroa komission suosituksen 2003/361/EY ([20]) mukaisesti laskettuna, niihin 4 kohdassa vahvistetun vastuujärjestelmän mukaisesti sovellettavat edellytykset rajoitetaan koskemaan sitä, että niiden on noudatettava 4 kohdan a alakohtaa ja toimittava riittävän perustellun ilmoituksen saatuaan viipymättä ilmoituksen kohteena olevien teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämiseksi tai niiden poistamiseksi verkkosivustoiltaan.

Kun tällaisten palveluntarjoajien keskimääräinen kuukausittainen yksittäisten kävijöiden lukumäärä viimeksi kuluneen kalenterivuoden perusteella laskettuna ylittää viisi miljoonaa, niiden on myös osoitettava toteuttaneensa parhaansa mukaan toimia estääkseen niiden ilmoituksen kohteena olevien teosten ja muun suojatun aineiston myöhemmät lataukset palveluun, joista oikeudenhaltijat ovat antaneet merkitykselliset ja tarvittavat tiedot.

7. Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välinen yhteistyö ei saa johtaa siihen, että estetään käyttäjien palveluun lataamien sellaisten teosten tai muun suojatun aineiston saatavuus, jotka eivät loukkaa tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, myös silloin, kun tällaiset teokset tai muu suojattu aineisto kuuluvat poikkeuksen tai rajoituksen soveltamisalaan.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjät voivat kussakin jäsenvaltioissa käyttää kaikkia seuraavia voimassa olevia poikkeuksia tai rajoituksia ladatessaan sisällönjakopalveluihin käyttäjälähtöistä sisältöä ja saattaessaan sitä saataviin näissä palveluissa:

a) lainaukset, arvostelu, selostus;

b) käyttö karikatyyrissä, parodiassa tai pastississa.

8. Tämän artiklan soveltaminen ei saa johtaa yleiseen seurantavelvoitteeseen.

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat antavat oikeudenhaltijoille näiden pyynnöstä riittävät tiedot 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevien käytäntöjensä toiminnasta ja, kun lisensointisopimuksia tehdään palveluntarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välillä, tiedot sopimusten kattaman sisällön käytöstä.

9. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajat ottavat käyttöön vaikuttavan ja nopean valitus- ja oikeussuojamekanismin, joka on niiden palvelujen käyttäjien saatavilla silloin, kun on kyse riidoista, jotka koskevat heidän palveluun lataamiensa teosten tai muun suojatun aineiston saannin estämistä tai niiden poistamista.

([20]) Komission suositus, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

Kun oikeudenhaltijat pyytävät tiettyjen teostensa tai muun suojatun aineistonsa saannin estämistä tai niiden poistamista, niiden on perusteltava pyyntönsä asianmukaisesti. Ensimmäisessä alakohdassa säädetyn mekanismin mukaisesti tehdyt valitukset on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä, ja palveluun ladatun sisällön saannin estämistä tai sen poistamista koskevien päätösten on oltava ihmisen tekemän arvioinnin kohteena. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että riitojen ratkaisemiseksi on saatavilla tuomioistuinten ulkopuolisia oikeussuojamekanismeja. Tällaisten mekanismien avulla riidat on voitava ratkaista puolueettomasti, eivätkä ne saa poistaa käyttäjältä kansallisen lainsäädännön tarjoamaa oikeudellista suojaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta käyttäjien oikeuksia käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja. Erityisesti jäsenvaltioiden on varmistettava, että käyttäjät voivat kääntyä tuomioistuimen tai muun asiaankuuluvan oikeusviranomaisen puoleen vaatiakseen oikeutta käyttää tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa poikkeusta tai rajoitusta.

Tämä direktiivi ei saa millään tavoin vaikuttaa oikeutettuun käyttöön, kuten unionin oikeudessa säädettyjen poikkeusten tai rajoitusten nojalla tapahtuvaan käyttöön, eikä se saa johtaa yksittäisten käyttäjien tunnistamiseen eikä henkilötietojen käsittelyyn paitsi, jos se tapahtuu direktiivin 2002/58/EY ja asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti.

Verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien on ehdoissaan ilmoitettava käyttäjille, että nämä voivat käyttää teoksia ja muuta suojattua aineistoa unionin oikeudessa säädettyjen, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien poikkeusten tai rajoitusten nojalla.

10. Komissio järjestää yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa 6 päivästä kesäkuuta 2019 sidosryhmien vuoropuhelua, jotta voidaan keskustella parhaista käytännöistä verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden välistä yhteistyötä varten. Komissio antaa verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajia, oikeudenhaltijoita, käyttäjien järjestöjä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä kuullen ja sidosryhmien vuoropuhelun tulokset huomioon ottaen ohjeistusta tämän artiklan soveltamisesta erityisesti 4 kohdassa tarkoitetun yhteistyön osalta. Parhaista käytännöistä keskusteltaessa on erityisesti otettava huomioon muun muassa tarve tasapainottaa perusoikeudet sekä poikkeusten ja rajoitusten käyttö. Käyttäjien järjestöjen on tällaista sidosryhmien vuoropuhelua varten saatava verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajilta riittävät tiedot näiden käytäntöjen toiminnasta 4 kohdan osalta.

3 LUKU

Sopiva korvaus hyödyntämistä koskevissa tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden sopimuksissa

18 artikla

Asianmukaisen ja oikeasuhteisen korvauksen periaate

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tekijät ja esittävät taiteilijat lisensoivat tai siirtävät yksinoikeutensa teostensa tai muun suojatun aineistonsa hyödyntämiseen, heillä on oikeus saada asianmukainen ja oikeasuhteinen korvaus.

2. Kun jäsenvaltiot panevat 1 kohdassa säädetyn periaatteen täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään, niiden on voitava vapaasti käyttää erilaisia mekanismeja ja otettava huomioon sopimusvapauden periaate sekä oikeuksien ja etujen sopiva tasapaino.

19 artikla

Avoimuusvelvoite

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijät ja esittävät taiteilijat saavat säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, ja kunkin alan erityispiirteet huomioon ottaen ajantasaisia, merkityksellisiä ja kattavia tietoja teostensa ja esitystensä hyödyntämisestä osapuolilta, joille he ovat lisensoineet tai siirtäneet oikeutensa, tai luovutuksensaajiltaan, varsinkin hyödyntämistapojen, kaikkien syntyneiden tulojen ja maksettavan korvauksen osalta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun 1 kohdassa tarkoitetut oikeudet on myöhemmin lisensoitu, tekijät ja esittävät taiteilijat tai heidän edustajansa saavat pyynnöstään alilisenssinsaajilta lisätietoja, jos heidän ensimmäisellä sopimuskumppanillaan ei ole kaikkia tietoja, jotka olisivat tarpeen 1 kohtaa sovellettaessa.

Kun näitä lisätietoja pyydetään, tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden ensimmäisen sopimuskumppanin on annettava tietoja alilisenssinsaajien henkilöllisyydestä.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että ensimmäisen alakohdan mukainen alilisenssinsaajien pyyntö alilisenssinsaajille tehdään suoraan tai välillisesti tekijän tai esittävän taiteilijan sopimuskumppanin välityksellä.

3. Edellä 1 kohdassa säädetyn velvoitteen on oltava oikeasuhteinen ja vaikuttava, jotta voidaan varmistaa korkeatasoinen avoimuus kaikilla aloilla. Jäsenvaltiot voivat säätää, että asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, joissa 1 kohdassa säädetystä velvoitteesta aiheutuva hallinnollinen taakka muodostuisi kohtuuttomaksi teoksen tai esityksen hyödyntämisen tuottamat tulot huomioon ottaen, velvoite rajataan koskemaan tietojen niitä tyyppejä sekä tasoa, joita tällaisissa tapauksissa voidaan kohtuudella odottaa.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää, että tämän artiklan 1 kohdassa säädettyä velvoitetta ei sovelleta, kun tekijän tai esittävän taiteilijan panostus ei ole merkittävä koko teoksen tai esityksen huomioon ottaen, paitsi jos tekijä tai esittävä taiteilija osoittaa tarvitsevansa tiedot voidakseen käyttää 20 artiklan 1 kohdan mukaisia oikeuksiaan ja pyytää tietoja tähän tarkoitukseen.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että kun kyse on sopimuksista, joihin sovelletaan kollektiivisen sopimisen tuloksena tehtyä sopimusta tai jotka perustuvat tällaiseen sopimukseen, sovelletaan kyseisen kollektiivisen sopimisen tuloksena tehdyn sopimuksen avoimuussääntöjä, edellyttäen, että kyseiset säännöt täyttävät 1–4 kohdassa säädetyt kriteerit.

6. Sovellettaessa direktiivin 2014/26/EU 18 artiklaa tämän artiklan 1 kohdassa säädettyä velvoitetta ei sovelleta sopimuksiin, joita tekevät kyseisen direktiivin 3 artiklan a ja b alakohdassa määritellyt yhteisöt tai muut kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan kuuluvat yhteisöt.

20 artikla

Sopimuksen kohtuullistamismekanismi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos ei ole olemassa sovellettavaa kollektiivisen sopimisen tuloksena tehtyä sopimusta, jossa määrätään tässä artiklassa säädettyä mekanismia vastaavasta mekanismista, tekijöillä ja esittävillä taiteilijoilla tai heidän edustajillaan on oikeus vaatia asianmukainen ja sopiva lisäkorvaus osapuolelta, jonka kanssa he ovat tehneet sopimuksen oikeuksiensa hyödyntämisestä, tai tällaisen osapuolen oikeudenomistajilta, kun alun perin sovittu korvaus osoittautuu suhteettoman pieneksi verrattuna kaikkiin teosten tai esitysten hyödyntämisestä myöhemmin syntyneisiin merkityksellisiin tuloihin.

2. Tämän artiklan 1 kohtaa ei sovelleta sopimuksiin, joita tekevät direktiivin 2014/26/EU 3 artiklan a ja b alakohdassa määritellyt yhteisöt tai muut yhteisöt, jotka kuuluvat jo kyseisen direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen soveltamisalaan.

21 artikla

Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että riidat, jotka koskevat 19 artiklan mukaista avoimuusvelvoitetta ja 20 artiklan mukaista sopimuksen kohtuullistamismekanismia, voidaan saattaa ratkaistaviksi vapaaehtoisessa, vaihtoehtoisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijöitä ja esittäviä taiteilijoita edustavat organisaatiot voivat käynnistää tällaisia menettelyjä yhden tai useamman tekijän tai esittävän taiteilijan nimenomaisesta pyynnöstä.

22 artikla

Peruuttamisoikeus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tekijä tai esittävä taiteilija on lisensoinut tai siirtänyt teosta tai muuta suojattua aineistoa koskevat oikeutensa yksinomaisesti, tekijä tai esittävä taiteilija voi peruuttaa lisenssin tai oikeuksien siirron kokonaan tai osittain, jos tätä teosta tai muuta suojattua aineistoa ei hyödynnetä.

2. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan vahvistaa 1 kohdassa säädettyä peruuttamismekanismia koskevia erityissäännöksiä, joissa otetaan huomioon seuraavat seikat:

a) eri alojen erityispiirteet sekä erityyppiset teokset ja esitykset; ja

b) silloin, kun teos tai muu suojattu aineisto sisältää useamman kuin yhden tekijän tai esittävän taiteilijan panostuksen, yksilöllisten panostusten suhteellinen merkitys ja kaikkien niiden tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden oikeutetut edut, joihin yksittäisen tekijän tai esittävän taiteilijan peruuttamismekanismin soveltaminen vaikuttaa.

Jäsenvaltiot voivat sulkea teoksia tai muuta suojattua aineistoa peruuttamismekanismin soveltamisen ulkopuolelle, jos tällaiset teokset tai muu suojattu aineisto yleensä sisältävät panostuksia useilta tekijöiltä tai esittäviltä taiteilijoilta.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että peruuttamismekanismia voidaan soveltaa vain tietyn määräajan kuluessa, kun tällainen rajoitus on alan erityispiirteet taikka kyseisen teoksen tai muun suojatun aineiston tyyppi huomioon ottaen perusteltua.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että tekijät tai esittävät taiteilijat voivat halutessaan päättää sopimuksen yksinomaisen luonteen sen sijasta, että he peruuttaisivat lisenssin tai oikeuksien siirron.

3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että 1 kohdassa säädettyä peruuttamismekanismia voidaan käyttää ainoastaan kohtuullisen ajan kuluttua lisenssisopimuksen tekemisestä tai oikeuksien siirtämisestä. Tekijän tai esittävän taiteilijan on ilmoitettava asiasta henkilölle, jolle oikeudet on lisensoitu tai siirretty, ja vahvistettava asianmukainen määräaika, johon mennessä lisensoitujen tai siirrettyjen oikeuksien hyödyntämisen on määrä tapahtua. Tekijä tai esittävä taiteilija voi kyseisen määräajan päätyttyä halutessaan päättää sopimuksen yksinomaisen luonteen lisenssin tai oikeuksien siirron peruuttamisen sijasta.

4. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos oikeuksien hyödyntämättä jättäminen johtuu valtaosin olosuhteista, jotka tekijän tai esittävä taiteilijan voidaan kohtuudella odottaa korjaavan.

5. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohdassa säädetyt peruuttamismekanismista poikkeavat sopimusmääräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia vain, jos ne perustuvat kollektiivisen sopimisen tuloksena tehtyyn sopimukseen.

23 artikla

Yhteiset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimusmääräykset, joilla estetään 19, 20 ja 21 artiklan noudattaminen, ovat täytäntöönpanokelvottomia tekijöihin ja esittäviin taiteilijoihin nähden.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän direktiivin 18–22 artiklaa ei sovelleta direktiivin 2009/24/EY 2 artiklassa tarkoitettuihin tietokoneohjelman tekijöihin.

V OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

24 artikla

Direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttaminen

1. Muutetaan direktiivi 96/9/EY seuraavasti:

a) korvataan 6 artiklan 2 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) käyttö yksinomaan opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, sikäli kuin lähde mainitaan ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tavoiteltavan ei-kaupallisen tarkoituksen vuoksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/790 (*) säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia;

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92).”;

b) korvataan 9 artiklan b alakohta seuraavasti:

”b) kun kyseessä on kopiointi opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, sikäli kuin lähde mainitaan ja siltä osin kuin kopiointi on perusteltua tavoiteltavan ei-kaupallisen tarkoituksen vuoksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivissä (EU) 2019/790 säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia;”.

2. Muutetaan direktiivi 2001/29/EY seuraavasti:

a) korvataan 5 artiklan 2 kohdan c alakohta seuraavasti:

”c) kun kyseessä on välitöntä tai välillistä taloudellista tai kaupallista etua tavoittelemattomien yleisölle avointen kirjastojen, oppilaitosten tai museoiden taikka välitöntä tai välillistä taloudellista tai kaupallista etua tavoittelemattomien arkistojen suorittama tarkoin määritelty kappaleen valmistaminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/790 (*) säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia;

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92).”;

b) korvataan 5 artiklan 3 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) käyttö yksinomaan opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen, sikäli kuin lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi, ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tavoiteltavan eikaupallisen tarkoituksen vuoksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivissä (EU) 2019/790 säädettyjä poikkeuksia ja rajoituksia;”

c) lisätään 12 artiklan 4 kohtaan alakohdat seuraavasti:

”e) tarkastella direktiivin (EU) 2019/790 osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen vaikutuksia sisämarkkinoiden toimintaan ja tuoda esiin mahdolliset vaikeudet kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisessa;

f) helpottaa tiedonvaihtoa alan lainsäädännön ja oikeuskäytännön kehityksestä sekä jäsenvaltioiden direktiivin (EU) 2019/790 täytäntöönpanemiseksi toteuttamien toimenpiteiden käytännön soveltamisesta;

g) keskustella muista direktiivin (EU) 2019/790 soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä.”

25 artikla

Suhde muissa direktiiveissä säädettyihin poikkeuksiin ja rajoituksiin

Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa laajempia, direktiiveissä 96/9/EY ja 2001/29/EY säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten mukaisia säännöksiä tässä direktiivissä säädettyjen poikkeusten tai rajoitusten soveltamisalaan kuuluvia käyttötarkoituksia tai aloja varten.

26 artikla

Ajallinen soveltaminen

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin teoksiin ja muuhun suojattuun aineistoon, jotka ovat 7 päivänä kesäkuuta 2021 tai sen jälkeen tekijänoikeutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön suojaamia.

2. Tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta ennen 7 päivää kesäkuuta 2021 toteutettuihin toimiin eikä ennen mainittua päivää hankittuihin oikeuksiin.

27 artikla

Siirtymäsäännös

Tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden oikeuksien lisensointia tai siirtoa koskeviin sopimuksiin sovelletaan 19 artiklassa säädettyä avoimuusvelvoitetta 7 päivästä kesäkuuta 2022.

28 artikla

Henkilötietojen suoja

Tämän direktiivin puitteissa suoritettava henkilötietojen käsittely on toteutettava direktiivin 2002/58/EY ja asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti.

29 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 7 päivänä kesäkuuta 2021. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

30 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio tarkastelee tätä direktiiviä uudelleen aikaisintaan 7 päivänä kesäkuuta 2026 ja esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tärkeimmistä havainnoista.

Komissio arvioi viimeistään 7 päivänä kesäkuuta 2024 17 artiklassa säädetyn erityisen vastuujärjestelmän vaikutusta verkkosisällönjakopalvelujen tarjoajiin, joiden vuosiliikevaihto on alle 10 miljoonaa euroa ja joiden palvelut ovat olleet yleisön saatavissa unionissa alle kolmen vuoden ajan 17 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja tarvittaessa toteuttaa toimia arviointinsa päätelmien mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot.

31 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

32 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa 17 päivänä huhtikuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
A. TAJANI	G. CIAMBA